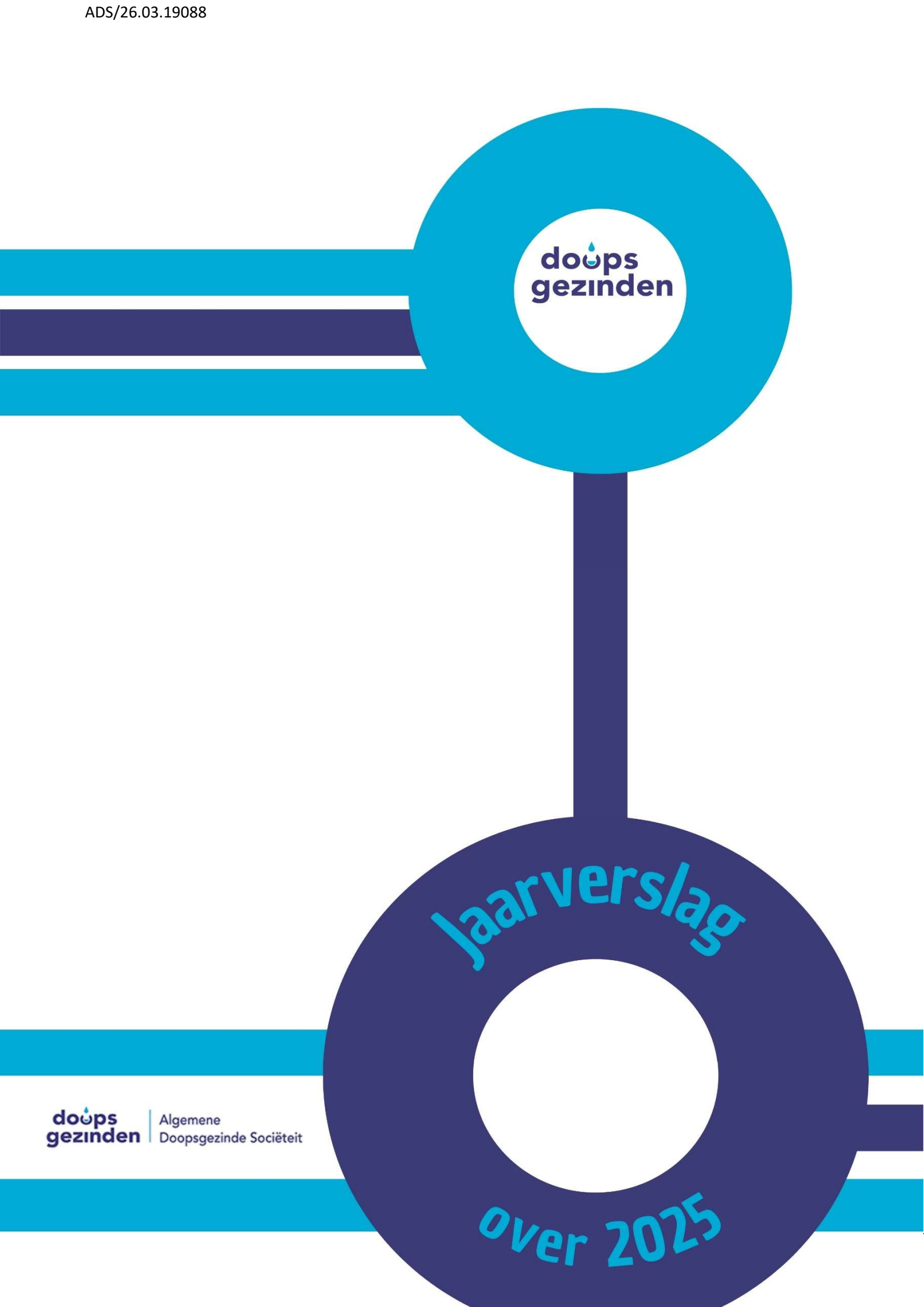

doops
gezinden

doops
gezinden

Algemene
Doopsgezinde Sociëteit

Jaarverslag

over 2025

Inhoudsopgave

Algemene Doopsgezinde Sociëteit (ADS)

Bestuur	3
Bureau	5
Algemeen	5
Vrede & Duurzaamheid	5
Adviescirkel	6
Dopers denken	6
Doopsgezind Erfgoedcentrum	6
Communicatie	7
Jeugd- en jongerenwerk	9
Wondervoel	10
Seminarium	12

Ringen en Sociëteiten

Friese Doopsgezinde Sociëteit	15
Ring Zuidwest Nederland	17
Netwerk Regio Oost	18
Ring Midden Nederland	20
Groningen-Drenthe Sociëteit	20

Stichtingen, commissies en organisaties

Algemene Kampcommissie (AKC)	22
Landelijke Federatie Doopsgezinde Broederkringen	22
Commissie tot de Archieven	23
Internationaal Menno Simons Centrum (IMSC)	23
Stichting Doopsgezinde Monumenten (SMS)	24
Stichting Bornse Vermaning	25
Stichting Oude Groninger Vermaningen	26
Commissie Doopsgezinden-Jodendom (CDJ)	26
Indonesië Commissie	27
Doopsgezind WereldWerk	27
Stichting Doopsgezinde Geloofsopbouw & Solidariteit (DGS)	29
Community Peacemaker Teams	30

Vertegenwoordiging en Samenwerkingsverbanden

Stichting Kerkelijk Vertegenwoordigers Catherijneconvent	32
Mennonite World Conference	32

Algemene Doopsgezinde sociëteit

Bestuur (Miekje Hoffscholte-Spoelder)

Inleiding

Het jaar 2025 kenmerkt zich door de wisselingen in het ADS-bestuur en bij het Seminarium. Tijdens diverse betekenisvolle gesprekken met het Seminarium is er vooruitgang geboekt in het ontwikkelen van een gezamenlijke toekomstvisie, het duiden van verantwoordelijkheden en omschrijven van de respectievelijke taken. Hierdoor is er een beter inzicht en uitzicht op een goede samenwerking. Ander mooi nieuws met betrekking tot het Seminarium: in de persoon van Wieteke van der Molen is een nieuwe rector benoemd. Het interim-rectorschap van Fernando Enns liep daarmee af. In opvolging van Rieke de Vlieger bleek Annegreet van der Wijk bereid het voorzitterschap van het College van Curatoren op zich te nemen. Daarnaast is er de wisseling in het ADS-bestuur: Jaap Brüsewitz nam afscheid als secretaris en Tamara Bonnema-Tekelenburg als bestuurslid. Halverwege het jaar trad Gerlof Born aan als bestuurslid, gevolgd door Astrid Hoeksma en op het eind van het jaar Margarithe Veen. Het bestuur is verheugd dat er weer mensen zijn gevonden die zich willen inzetten voor het besturen van de ADS.

Helaas springen ook de langdurige ziekmeldingen in het oog. Allereerst viel in de zomer de gemeenteondersteuner uit. Daarna is de directeur in het vierde kwartaal door overbelasting uitgevallen. Deze twee centrale mensen missen, betekent voor alle medewerkers en het bestuur, dat er soms meer dan één stapje moest worden bijgezet om de werkzaamheden zo goed mogelijk op te vangen. Ook de onlangs aangetrokken coördinator nascholing is helaas ziek. Wij hopen dat deze belangrijke medewerkers hun gezondheid zullen terugvinden.

Aan het begin van het jaar is er een aanvang gemaakt met het bezoeken van alle doopsgezinde gemeenten, om in een persoonlijk gesprek een beeld te krijgen van hetgeen er binnen gemeenten speelt. Bij deze gesprekken zijn naast de directeur of de gemeenteondersteuner een bestuurslid en een lid van ledenraad ook een vertegenwoordiger van de desbetreffende regio of Ring aanwezig. Door de afwezigheid van de directeur en de gemeenteondersteuner zijn er nu per gesprek twee bestuursleden aanwezig. Inmiddels zijn al veel gemeenten bezocht en zullen de resterende in 2026 volgen. De gespreksverslagen zullen de basis vormen van een nieuw of bij te stellen jaarplan.

De organisatie van de CMERK (CME – Conférence Mennonite Européenne – en MERK – Mennonitische Europäische Regional Konferenz) is aan het begin van het jaar in de steigers gezet. De Rijtuigenloods in Amersfoort was al geboekt. De Nederlandse coördinatoren van de diverse programmaonderdelen hebben internationale groepsleden om zich heen verzameld, die intensief werken aan een aantrekkelijk programma. Een event-coördinator vormt samen met de voorzitter van het bestuur de kerngroep van dit evenement. Ook de medewerkers van het bureau van de ADS zijn nauw betrokken bij de organisatie.

Halverwege het jaar was de dinerbijeenkomst met de bestuursleden van de Haarlemse fondsen en de Amsterdamse Vrienden. Dit is sinds een paar jaar een traditie geworden om de dankbaarheid van de ADS en het Seminarium aan deze fondsen te concretiseren.

Vergaderingen

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar zeven keer: op 10 februari, 25 maart, 9 en 10 april (heidagen), 11 juni, 25 augustus, 7 oktober en 8 december. De vergaderingen vonden op het ADS-bureau plaats. De notulen van de vergaderingen werden opgesteld door Marja Bleeker-Leek. De ledenraad vergaderde op 17 mei, 27 september en 22 november. Hier was steeds Vera Kok aanwezig voor het notuleren.

Naast deze vergaderingen waren de bestuursleden aanwezig bij tal van andere bijeenkomsten, zoals de Raad van Kerken, de Stichting Stimulering Vrijzinnig Gedachtegoed, het Mennofund.

Samenstelling

Het bestuur in het verslagjaar bestond uit: zr. Miekje Hoffscholte-Spoelder (voorzitter), br. Jaap Brüsewitz (secretaris) tot 1 september 2025, br. Kees Dalmeijer (penningmeester), zr. Tamara Bonnema-Tekelenburg tot 8 december 2025, zr. Sonja van der Meulen, br. Gerlof Born vanaf 11 juni 2025, zr. Astrid Hoeksma vanaf 11 juni 2025 en zr. Margarithe Veen vanaf 8 december 2025.

Onderwerpen

Koersdocument

Directeur en bestuur besloten geen nieuw 5-jarenplan op te stellen, waaruit telkens een jaarplan wordt gepresenteerd, maar in plaats daarvan een koersdocument te schrijven. Dit is in de ledenraadsvergadering aan de orde gekomen. In de komende tijd moet blijken of een koersdocument zodanig is, dat hieruit telkens een jaarplan kan volgen.

Erfgoed

Bestuursleden Tamara Bonnema en Sonja van der Meulen stelden in 2023 een notitie over het beheer van het doopsgezinde onroerend erfgoed op. De daaraan toegevoegde enquête is door ca. een derde van de doopsgezinde gemeenten geretourneerd. Met de verzamelde uitkomsten zullen besluiten over het beheer en beleid ten aanzien van de gebouwen worden genomen.

Erfgoedcentrum

Besloten is de Commissie tot de Archieven, die ressorteerde onder de ADS, op te heffen. Deze hield zich met name bezig met de beschrijving en het onderbrengen van de roerende erfgoederen. Het Erfgoedcentrum van de ADS neemt de taken van genoemde commissie over.

Het Erfgoedcentrum wordt geleid door hoogleraar Geschiedenis der Doopsgezinden Mirjam van Veen van het Seminarium. Zij wordt bijgestaan door de nieuw aangestelde coördinator Hanna Melse, die één dag per week vanuit de ADS werkt.

Adviescirkel

De nieuw aangestelde coördinator van de Adviescirkel heeft een beleidsnotitie opgesteld met betrekking tot autonomie van doopsgezinde gemeenten. Aan de hand hiervan zullen gemeenten worden betrokken in dit onderwerp in landelijke bijeenkomsten die door de ADS worden georganiseerd.

Vrede en Duurzaamheid

Er is veel aandacht voor de oorlog in Gaza, zowel door middel van het deelnemen aan landelijk georganiseerde acties als via (het ondertekenen van) verklaringen en brieven, rechtstreeks dan wel via de website.

Internationaal

European Mennonite Leaders Conference (EMLC)

In het najaar is de EMLC (European Mennonite Leaders Conference) in Amersfoort gehouden. Deze bijeenkomst wordt ieder jaar in een ander Europees land georganiseerd en dit jaar kwamen de deelnemers om de locatie voor de komende Europese Conferentie te bekijken en het programma te bespreken. Ca. 20 vertegenwoordigers van de verschillende Europese mennonitische kerken sloten zich aan. Voor Oekraïne werden door verschillende gemeenten gevraagde goederen ingezameld, die mee werden genomen door de Oekraïense aanwezige.

Mennonite World Conference (MWC)

Vele doopsgezinden uit de hele wereld, waaronder het bestuur en de directie van de ADS, verzamelden zich in Zürich, Zwitserland, voor de viering van 500 jaar Anabaptisme. Door het grote aantal aanwezigen lukte het helaas lang niet iedereen aan het programma deel te nemen.

Tot slot. Het bestuur is zich ervan bewust, dat ondanks onze kleiner wordende geloofsgemeenschap de vraag naar beleid en ondersteuning juist toeneemt. Het bestuur is daarom dankbaar voor de expertise van de medewerkers van het bureau van de ADS, maar realiseert zich ook dat door de veelzijdigheid van taken en vragen er overbelasting is ontstaan bij de directie. Het bestuur zal zich moeten beraden op een juiste koers voor de toekomst met een stijgende vraag en een evenwicht in werkdruk.

Bureau

Algemeen

Eind 2025 werkten er 18 mensen op het bureau van de ADS. Met de komst van enkele nieuwe werkers is het team inhoudelijk versterkt en verbreed ten dienste van de geloofsgemeenschap. Wegens pensionering is er een nieuwe eindredacteur gekomen. Deze heeft grotendeels de taken die er al lagen overgenomen, maar er is ook ingezet op verbreding van de functie, inspelend op de grotere hoeveelheid werk die er bijgekomen is met de website, de verschillende beleidsnotities en andere zaken.

Een belangrijke ontwikkeling was de komst van de Adviescirkel. De Adviescirkel is in het leven geroepen als een onafhankelijk adviserend orgaan voor directeur en bestuur die gevraagd en ongevraagd advies kan geven over geloofsinhoudelijke zaken. Ook kan dit gaan over beleid en bestuurszaken.

In het najaar kreeg het bureau te maken met langdurige uitval van zowel directeur als de consultant gemeenteondersteuning. Dit heeft grote gevolgen voor beleid en visie en de dagelijkse gang van zaken op het bureau. Concrete zaken lopen door en worden opgevangen door de desbetreffende afdelingen en waar het nodig is heeft het bestuur taken overgenomen (bijvoorbeeld financiën). Voor visie en beleid is er nu intensiever contact tussen bestuur en medewerkers, maar een belangrijk deel hiervan ligt nu stil. In 2026 hopen we de collega's weer terug te zien en in de tussentijd wordt er gezocht naar oplossingen.

Vrede en Duurzaamheid (Iris Speckmann)

Het werk van de functionaris Duurzaamheid en Vrede stond in het teken van een aantal roerige kwesties. Vooral het onrecht in de Palestijnse gebieden en de toenemende militarisering van Europa namen veel aandacht in beslag. Het was voor zowel het dagelijks bestuur, de ledenvergadering als individuele doopsgezinden een puzzel hoe men aan de ene kant recht kan doen aan de autonomie van lokale gemeenten, maar aan de andere kant ook uitgesprokener kan zijn in de publieke ruimte. Ook de functionaris zocht hierin naar de passende invulling van haar rol – soms was zij sparringpartner, soms adviserend deskundige op de achtergrond, een enkele keer kritische luis in de pels.

De functionaris onderhield veel contact met instellingen en werkgroepen zoals Doopsgezind WereldWerk, de Commissie Doopsgezinden-Jodendom, de predikantengroep rond Vrede voor Gaza, Kerk en vrede, de predikantenvereniging (de ANDPV). Ook droeg ze bij aan evenementen en bezocht

zij verschillende doopsgezinde gemeentes; ze verzorgde presentaties in Ring Zuidwest-Nederland, Aardenhout (klimaatcrisis als bron voor creativiteit), Aalsmeer (een avond over militarisme) en Heerenveen (studiedag Militarisme& pacifisme). Tijdens Mondig op Zondag was de consulent betrokken bij een workshop over doopsgezind actievoeren.

Samen met de collega's van jongerenwerk verzorgde zij daarnaast vredesmaaltijden, om jongeren met elkaar in gesprek te laten gaan over de dienstplicht en het recht op gewetensbezwaar (Utrecht, Amsterdam, Haarlem, Groningen).

Samen met de werkgroep Dopers Groen droeg de functionaris bij aan de uitgave van de Nederlandse vertaling van *Climate Pollinators* ('Klimaatbestuivers')

Er was ook tijd voor het schrijven van verdiepende en informatieve artikelen, voor de landelijke website en Mondig. Zo schreef de functionaris op verzoek een reeks over de 'doopsgezinde ontbossing van het regenwoud'. Deze werd overgenomen door de website NieuwWij.

Adviescirkel (Marleen Kieft)

Sinds medio januari 2025 bestaat de Adviescirkel, die bedoeld is om op een nieuwe manier over inhoudelijke thema's te adviseren aan bestuur en ledenraad. Het uitgangspunt is dat de Adviescirkel samenwerkt met steeds wisselende doopsgezinde theologen en/of actieve gemeenteleden die op ad hoc basis mee willen werken aan het schrijven van adviezen of notities.

De eerste beleidsnotitie van de adviescirkel, getiteld 'De autonomie van doopsgezinde gemeenten' hebben we eind 2025 opgeleverd. In 2026 zullen we deze notitie presenteren en verspreiden, in overleg/afstemming met bestuur en ledenraad. Het is onze bedoeling om een breed gesprek over de gemeentelijke autonomie op gang te brengen, omdat het een thema is dat volop leeft.

Daarnaast heeft de Adviescirkel gewerkt aan:

- Enquête onder landelijke leden. Wie zijn de landelijke doopsgezinde leden en waar hebben ze behoefte aan.
- Advies over het verzoek aan het bestuur om te verkennen of het zinvol is samenwerking met Evangelische Broedergemeente aan te gaan omtrent de verwerking van het slavernijverleden.

Dopers denken (Marleen Kieft)

In 2025 hebben we de online rubriek Dopers denken gelanceerd, waarin iedere maand twee theologen uit het Dopers tental hun gedachten laten gaan over een thema uit de actualiteit. Het doel van de rubriek is om bij te dragen aan de verdieping van het doopsgezinde denken. We streven ernaar om allerlei verschillende onderwerpen aan de orde te stellen. Zie www.doopsgezinden.nl/dopersdenken.

De afleveringen zijn ook heel goed bruikbaar in gespreksgroepen of in gemeentebladen. Daarom hebben we in samenwerking met de coördinator communicatie gewerkt aan het vergroten van bekendheid en gebruik van de rubriek, mede op basis van de input uit de ledenraad (strategisch beraad 2025). Zo is er nu een pdf-knop geplaatst, waarmee de afleveringen gemakkelijk uitgeprint kunnen worden voor gebruik in gespreksgroepen.

Doopsgezind Erfgoedcentrum (Hanna Melse en Mirjam van Veen)

Advisering en ondersteuning

Per februari 2025 hebben twee leden van de Commissie Kerk en Kunst van de ADS, Elma Schlecht en Rineke Verheus-Nieuwstraten, hun taken overgedragen aan het Erfgoedcentrum. Per december van dit jaar is de Commissie tot de Archieven van de ADS opgeheven en zijn de werkzaamheden van deze commissie definitief overgedragen aan het Erfgoedcentrum.

Het Erfgoedcentrum adviseerde de gemeente in Apeldoorn over het roerende erfgoed. Vervolgens heeft het Erfgoedcentrum ondersteund bij het benaderen van een aantal erfgoedbeherende instellingen en bij de overdracht van erfgoedobjecten. Ook voor de gemeente in Zwolle is op verzoek een schriftelijk herbestemmingsadvies voor het roerende erfgoed opgesteld. Daarnaast heeft het Erfgoedcentrum op verzoek het archief en de voorwerpencollectie van Broederschapshuis Mennorode uitgezocht en geselecteerd en advies gegeven over een nieuwe erfgoedtentoonstelling in Witmarsum. Bovendien heeft het centrum regelmatig op verzoek geadviseerd rondom beheer, behoud en herbestemming van individuele erfgoedobjecten en archiefstukken.

Door overleg met de consultant gemeenteondersteuning konden vier gemeenten waarvan het gebouw een transformatieproces zou ondergaan, vervroegd worden meegenomen in het erfgoedinventarisatieproject in samenwerking met Museum Catharijneconvent, zodat er direct over dit erfgoed kon worden geadviseerd.

Kennisdeling en toerusting

Tijdens *Mondig op Zondag* gaf het Erfgoedcentrum een workshop over erfgoedwaarden. Mirjam van Veen en Hanna Melse schreven beiden regelmatig over erfgoed in tijdschrift *Mondig*. In december vond in Pingjum de eerste zaterdag plaats van de driedaagse erfgoedcursus (winter 2025-2026) van het Erfgoedcentrum. Hierbij verzorgde het Erfgoedcentrum een podcastaflevering.

Ontwikkeling en beleid

Mirjam en Hanna zijn in gesprek met het Stadsarchief Amsterdam, die vanwege beleidswijziging terughoudend is geworden richting kerkelijke archieven.

Tijdens het strategisch beraad in september heeft het Erfgoedcentrum advies ingewonnen over of het centrum sturend zou moeten optreden voor wat betreft de selectie van specifieke locaties/vermaningen voor toekomstig behoud op basis van erfgoedwaarden. Op basis van een positief advies zal het Erfgoedcentrum zich vanaf 2026 gaan richten op dit onderzoek.

Onderzoek

Het Erfgoedcentrum faciliteert onderzoek naar dopers erfgoed. Ook dit jaar heeft het erfgoedcentrum weer een fellowship verstrekt in samenwerking met het Allard Pierson Museum. Het tweede fellowship zal in samenwerking met het ACHHP (Amsterdam Centre for History and Heritage of Protestantism) worden verstrekt. Daarnaast zijn twee nieuwe promovendi begonnen aan een promotietraject. Beide onderzoeksoptellingen moeten nog worden goedgekeurd door de VU.

Binnen het Erfgoedcentrum zelf richt het onderzoek zich momenteel op vroegmoderne religieuze debatten en de bijdrage daarvan aan het ontstaan van een publieke sfeer.

Communicatie (Kalle Brüsewitz)

Mondig en Mondig +

De redactie is met Bjorn Pels en Jelle Waringa op volle sterkte. Er is sterk ingezet op vrede en duurzaamheid, bijvoorbeeld omtrent Israël en Gaza en de oorlog in Oekraïne. Het kerstnummer van Mondig en Mondig + zorgde voor wat ophef, vanwege de – volgens sommige – activistische covers en

inhoud.

Ook is er veel aandacht geweest voor de CMERK.

Beide bladen hebben 4800 abonnees en er is een oplage van 5000. Er zeggen ongeveer 20 mensen op per jaar, het overgrote merendeel daarvan is vanwege overlijden. Opzeggingen als gevolg van de inhoud van het blad zijn er in 2025 niet geweest.

Website

De website is en blijft in ontwikkeling. 2025 zou in het teken staan van het verbeteren van de gebruiksvriendelijkheid voor bijvoorbeeld werkers en kerkenraden (IDGP, gemeenteondersteuning en HR). Door uitval van directeur en de consultant gemeenteondersteuning is dat nog niet gerealiseerd. Wel is er kritisch gekeken naar een aantal websites onder beheer van de ADS. Nu de websites allemaal hun vorm hebben gevonden, zijn er een aantal gemeenten die het bijhouden ervan toch niet kunnen waarmaken. Al deze gemeenten en instanties zijn (wederom) benaderd en hebben een ondersteuningstraject aangeboden gekregen. In 2026 zullen er ook websites worden opgeheven. Op 31 december 2025 zijn er 102 websites onder beheer van de ADS.

Top 5 meest bezochte artikelen

1. Mondig op Zondag: 2.564
2. Geloofsbrief Nu of nooit: 2.541
3. Aanmelden Mondig op Zondag: 964
4. Ds. Jarek Kubacki overleden: 646
5. MondigBondig: Daarom Doopsgezind nu verkrijgbaar: 629

Top 5 meest bezochte pagina's:

1. Doopsgezinden homepage: 17.165
2. Jaarboekje: 4.792
3. Organisaties en gemeenten: 3.206
4. Agenda: 3.002
5. Seminarium: 2.840

Sociale media

Instagram is, naast Facebook, een belangrijk sociaal medium geworden. Filmpjes en foto's op Instagram en Facebook hebben veel bereik. YouTube gebruiken we vooral voor de internetvieringen. Deze vieringen worden gemiddeld door 200 mensen bekeken.

Top 5 posts (Facebook en Instagram) 2025

1. Inspiratiefestival (19 oktober 2025): 3.537
2. Geloofsbrief 'Nu of nooit' (20 mei 2025): 3.399
3. MGv naar GYS (Zürich)(28 mei 2025) – 2.032
4. 100 jaar Mennorode (7 juni): 1.828
5. 500 jaar anabaptisme (21 januari 2025): 1.525

CMERK

In 2025 is er veel aandacht besteed aan de CMERK. Er is veel over gepost op sociale media en er zijn meerdere stukken en aankondigingen verschenen in Mondig en op de website. Ook is er een speciale

website voor de CMERK ontwikkelt. Deze is vanaf juli in gebruik en vanaf december is daar de mogelijkheid aan toegevoegd om je voor het evenement aan te melden.

Menno Simonslezing

De lezing van 2025 vond plaats op 29 maart in Wageningen. Spreker was econoom Irene van Staveren. Haar lezing had een sterke focus op gemeenschapseconomie. Er waren 135 mensen aanwezig in de Arboretumkerk. In 2026 zal de lezing plaatsvinden op 11 april. Spreker is schrijver en theatermaker Rebekka de Wit. Ze zal het gaan hebben over de kerk als ruimte.

Podcasts

In 2025 zijn er 12 podcasts gemaakt en een hoorspel voor kinderen. De afdeling communicatie is betrokken geweest bij series voor jeugd- en jongerenwerk (ook i.s.m. het Erfgoedcentrum) en een podcast vanuit het Erfgoedcentrum. De podcasts worden goed beluisterd. De verschillende podcasts zijn 1478 keer beluisterd (aangeklikt).

Communicatiedagen

In oktober was er in Dopersduin een communicatiedag. Deze werd bezocht door 25 mensen vanuit veel verschillende gemeenten. De dag had twee belangrijke thema's. Er was een schrijfcoach aanwezig en er was een workshop smartphonefotografie. Het doel van de dag was het geven van eenvoudige handvatten voor gemeenten om met hun communicatie aan de gang te gaan.

Jeugd- en jongerenwerk (Joke van der Heide, Franka Riesmeijer)

Voor 2025 had het jaarplan twee belangrijke punten: zichtbaarheid en verbinding.

Als we rondkijken in het land, zien we meer jeugd- en jongerenwerk dan je zou verwachten. Deze initiatieven en activiteiten in gemeentes willen we meer zichtbaar maken en alle gemeentes en groepen die iets doen met jongeren met elkaar verbinden.

We hebben contact met veel jeugdwerkers in een appgroep, deze is afgelopen jaar breder ingezet. Er zijn jeugdwerkers uit andere vrijzinnige kerken toegevoegd, er zijn regelmatig online bijeenkomsten en ideeën en activiteiten worden gedeeld. We zijn uitgenodigd voor activiteiten en gesprekken in het hele land, wat altijd mooie contactmomenten zijn. Een eervolle vermelding was een bezoek op vrijdag 27 juni in Zeist. Ds. Maaïke de Jong bemerkte dat er geen kinderen meer naar de kerk kwamen, dus ze organiseerde een midzomerfeest voor de kinderen tot vier jaar, waar toch echt een groepje kwam opdagen. Muziek maken, verhaal lezen en zelf broodjes bakken. Dit was een inspirerende ochtend, niet bij de pakken neerzitten!

We zijn aanwezig geweest bij een aantal landelijke en internationale bijeenkomsten. Januari begint altijd met het WereldWerkfestival, voor 2025 was het thema 'imagine'. Ook is op Dopersduin de digitale kapel live, hier mochten wij het kinderprogramma uitvoeren. Hier hebben we, naast leuke gesprekken en contacten, onder andere het programma voor Mondig Op Zondag een keer kunnen proefdraaien. In het najaar was Mondig Op Zondag, waar de kinderen een eigen plek in het programma hadden, en een centrale plek in de dienst aan het einde van de dag. We waren mee met de bijeenkomst in Zürich voor 500 jaar anabaptisme en daaropvolgend de Global Youth Summit, waar een groep vanuit Menno's Globals Village naartoe ging. Twee busjes van jongvolwassenen die onderdeel waren van deze historische bijeenkomst en gesprekken met jongeren uit heel de wereld, het was een prachtervaring!

Op twee manieren konden we jeugdwerk in de aandacht te zetten door samen te werken met collega's van de ADS op andere onderwerpen. Met Iris Speckmann hebben we de podcast opgezet van Vrede Voorbereiden, over dienstweigeren. Hieruit kwamen de vredesmaaltijden met een eigen

magazine. Deze heeft in 2025 jongeren uit Utrecht, Amsterdam, Haarlem en Groningen bereikt, in 2026 krijgt dit zeker vervolg. In samenwerking met de collega's van erfgoed hebben we een serie gemaakt over vredesdenken in de doperse geschiedenis.

Jeugdwerk heeft ook een vastere plek in het blad Mondig ingenomen. Graag geven we twee voorbeelden: we hebben drie mensen gevraagd wat voor hen een fundamenteel bijbelverhaal is. Wat hier leuk aan was, is dat meerdere mensen Franka hebben aangesproken over wat zij zouden hebben gekozen. Een ander verhaal was een interview met Veilige Kerk, over goede omstanders zijn en omgaan met jongeren. Op de website kwamen artikelen over feestdagen, van Valentijnsdag tot Ketikoti. Een kers op de taart was het hoorspel met kerst. Jongeren van de Doopsgezinde Gemeente Amsterdam hebben de stemmen ingesproken en de geluidseffecten verzorgd voor een verhaal gericht op 4-8-jarigen. Op de website verschenen naast de afleveringen ook telkens werkvormen.

In de vrijzinnigheid zijn we actief binnen Zin in Opvoeding door deel te nemen binnen de stuurgroep hiervan. Op onze socials worden de berichten gedeeld.

Onze insteek dit jaar was het benoemen en (vooral!) vieren van het jeugdwerk wat er is. Het is onze taak om dit werk de aandacht te geven dat het verdient, er zijn werkers en vrijwilligers in heel veel gemeentes in heel Nederland die geweldige dingen doen.

Wondervoel (Esther van Hoeve)

Achtergrond

In januari 2024 kwamen zo'n twintig mensen tussen de 30 en 50 jaar met verschillende vrijzinnige achtergronden bij elkaar in Dopersduin. In dit ontwerpweekend werd nagedacht over de behoefte rond zingeving van deze doelgroep en op welke manier vorm kon worden gegeven aan activiteiten om aan te sluiten bij de behoefte. Belangrijkste uitkomsten van het ontwerpweekend waren:

- Een of twee keer per jaar organiseren we een gezamenlijk landelijk weekend waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten (bijvoorbeeld een reis naar Iona).
- We proberen aan te sluiten bij activiteiten die al georganiseerd worden. Door er met een groep naartoe te gaan worden deze aantrekkelijker voor 30+ers.
- Idealiter stellen de verschillende bloedgroepen elk iemand aan om op activiteitsniveau samen te kunnen werken in een werkgroep.
- Niet concurreren met plaatselijke gemeentes, maar deze ondersteunen door iets extra's te bieden voor 30+.

Per 1 september 2024 is de werkgroep 30-50 opgericht met daarin Esther van Hoeve (doopsgezind), Remco Mulligen (remonstrants) en Roos van Doorn (Vrijzinnigen Nederland). Tijdens het etmaal in februari 2025 in Dopersduin is, op basis van input van deelnemers, de naam Wondervoel bedacht.

Activiteiten in 2025

Verbinden is belangrijk binnen Wondervoel. Verbinden met 30'ers en 40'ers, onderling verbinding mogelijk maken en verbinden met de verschillende vrijzinnige denominaties zowel lokaal als landelijk. Dit doen wij op de volgende manieren:

- Om elkaar te kunnen vinden hebben we twee groepen aangemaakt, Whatsapp/Signal groep (totaal +/- 60 personen). Hierin plaatsen wij berichten over activiteiten en artikelen die mogelijk interessant kunnen zijn voor de doelgroep, kunnen mensen vragen stellen of zelf met initiatieven komen.
- Om beter zichtbaar te zijn, hebben we in mei een zeer eenvoudig logo en een website laten maken door een student (online sinds september). Deze moeten gezien worden als een werkvorm. Wanneer Wondervoel meer structuur en richting heeft gekregen, kunnen deze

worden aangepast. De website (www.wondervoel.net) doet dienst als agenda en een manier om met Wondervoel in contact te komen. Bijvoorbeeld als iemand op zoek is naar een gespreksgroep in de buurt. Dan brengen we die persoon in contact met een lokaal initiatief.

- De zichtbaarheid op de websites van de doopsgezinden is vergroot.
<https://doopsgezinden.nl/ads/voor-dertigers-en-veertigers-wondervoel/>
- Daarnaast is er ook ruimte voor digitale pastorale ondersteuning. Het gaat hier om één of twee gesprekken. Ook hier kan, wanneer daar behoefte aan is, contact worden gezocht met iemand in de buurt.
- In januari organiseerden we in samenwerking met DG Haarlem een etmaal 'wie wil ik zijn in deze wereld' in Dopersduin. Er waren twee groepen, een 30-50 groep (#25) en een 50-plusgroep (#15). Het programma bestond uit inhoudelijke workshops, forestbathing en het beleven van 'out of the box' verhalen. Daarnaast was ook hier ruimte voor een persoonlijk gesprek, wat zeer op prijs werd gesteld.
- In oktober zijn we met 25 mensen uit verschillende denominaties naar het Inspiratieweekend op Terschelling geweest. Het was een mooie mix van voornamelijk jonge voorgangers en 7 mensen vanuit Wondervoel. Het idee was door hier samen naar toe te gaan iets te ontdekken van onze vrijzinnige gezamenlijkheid, elkaar beter te leren kennen op een ontspannen manier en na te denken over toekomst. Dat is gelukt. Hieruit zijn verschillende ideeën ontstaan, zoals zelf workshops organiseren bij het volgende Inspiratieweekend, elkaars diensten bezoeken om elkaar beter te leren kennen en een initiatief om jonge bestuurders te ondersteunen. Daarnaast zijn de deelnemers in de werkgroep 'vrijzinnige samenwerking' allemaal mee geweest naar Terschelling.
- In mei 2026 gaan we met 20 deelnemers naar Iona. De voorbereidingen zijn al begonnen in 2025. Er zijn verschillende groepen gemaakt waarin mensen samen reizen. Alleen de reis op deze manier organiseren legt al verbinding.
- Wondervoel werkt ook samen met de jongerenwerker van de ADS. Samen organiseren we één keer in de 6 weken een digitale bijeenkomst voor voorgangers en vrijwilligers die werkzaam zijn in kindarme gemeenten. In deze groep is er ruimte voor intervisie en het delen van ervaringen en materiaal. De Whatsappgroep 'jongerenONLINE' is nu ook open gesteld voor jeugd- en jongerenwerk uit andere vrijzinnige denominaties.
- In augustus is een pelgrimage georganiseerd door één van de Wondervoel-deelnemers naar Munster.
- Deelnemers posten ook regelmatig interessante bijeenkomsten die door andere partijen worden georganiseerd dan de vrijzinnige denominaties maar die wel met zingeving te maken hebben. Voorbeelden hiervan zijn interessante tentoonstellingen, trainingen/festivals rond duurzaamheid, Europese jongerenontmoeting Taize en vastentijd met Christian Climate Action.
- Een aantal voorbeelden waarin verbinding is gelegd tussen bestaande initiatieven zijn: digitale kapel en het live weekend, Mondig op Zondag, de vieringen voor de Rode Lijn-demonstraties, Klimaat van Hoop, verschillende lezingen bij de Remonstranten en doopsgezinden, samen reizen naar Zurich voor 500 jaar Anabaptisten, Doopsgezinde Studiedagen en lokale activiteiten zoals het diner pensant in de Arboretumkerk in Wageningen met Frank Mulder en Nabil Sahhar.

Overig

Tijdens de ledenraad in november heeft Esther een presentatie gegeven over de werkzaamheden van Wondervoel.

Seminarium (Wieteke van der Molen)

Nieuw is altijd onwennig en een klein beetje ongemakkelijk. Het duurt even voor je je draai hebt gevonden, voor iets dat niet alleen maar nieuw is maar ook vertrouwd genoeg om op je gemak te zijn. Er is altijd wijsheid en geduld nodig om een nieuwe balans te vinden tussen 'wat (altijd) al zo was' en 'wat misschien anders kan'. Het verontrustende én mooie aan nieuwe omstandigheden en ervaringen is dat het scherp stelt wat er echt toe doet. Ook als daar nog aan gewerkt moet worden.

Belangrijk zijn: Het Seminarium als samenhangende gemeenschap met een duidelijke visie op onderwijs en onderzoek. Een docententeam dat daadwerkelijk een team is. Een opleiding die zo is opgebouwd dat er daadwerkelijk bodem wordt gegeven aan onze proponenten, zodat die doorwerkt in een steviger geloofsgemeenschap. Een curatorium dat zijn taak helder voor ogen heeft, met een geïnspireerde visie op de opleiding en de rol daarvan binnen de geloofsgemeenschap. Een vruchtbare en veerkrachtige samenwerking met het bestuur van de ADS en met andere instellingen binnen de geloofsgemeenschap, gericht op het gezamenlijk opbouwen van (de kennis en het spirituele leven van) de geloofsgemeenschap.

Nieuw is altijd onwennig en een beetje ongemakkelijk. Dit geldt zeker ook voor dit jaarverslag, geschreven door een beginnend rector. Wieteke van der Molen begon per 1 juni aan haar taak. De wijsheid en vertrouwde gewoonten van het Seminarium zijn voor haar nieuw, en worden dus ook met frisse blik bekeken. Dat geldt ook voor de nieuwe leden in het curatorium, die in de najaarsvergadering van de ledenraad benoemd werden. Het geldt ook voor de nieuwe coördinator/docent nascholing Marieke Milder, die voortvarend van start ging maar helaas nu alweer lange tijd ziek is.

Het geldt voor de docenten die stuk voor stuk hun plek weer moeten vinden in de nieuwe structuur binnen de VU. De nieuwe School of Religion and Theology binnen de grote nieuwe faculteit biedt ongetwijfeld nieuwe kansen voor interdisciplinaire samenwerking, maar het is ook nog aftasten. De vijftiende verdieping geeft weliswaar een geweldig uitzicht over de wereld daarbuiten, maar het is ook vreemd om een nieuwe plek te moeten vinden, om je draai opnieuw te vinden in een omgeving die anders is. Waar ontmoet je elkaar? Wanneer ben je werkelijk samen 'Seminarium' in dat steeds grotere geheel van wetenschappers en docenten in een steeds uitbreidende faculteit. Het voelt alsof alles en iedereen in beweging is. Het zal nog wel even duren voor dat weer oud en vertrouwd aanvoelt.

Het is allemaal nieuw. Of nee, het is niet allemaal nieuw, maar we kijken met een frisse blik en gaan uitdagingen niet uit de weg.

Oogst

Tegelijkertijd was 2025 ook een jaar van oogsten. In 2024 werd een aantal dingen in gang gezet die in 2025 tot bloei en voltooiing kwamen:

Het boek *Mondig Bondig. Dáárom Doopsgezind* werd begin 2025 gepresenteerd tijdens de Doopsgezinde Studiedagen en wordt in veel gemeenten gebruikt voor gespreksgroepen et cetera.

De *Believers Church Conference* met als thema 'Radical Renewal!?' vond in juni plaats ter herdenking van 500 jaar 'radicale reformatie', met vele deelnemers uit binnen- en buitenland. Een inspirerend voorbeeld van samenwerking tussen het Doopsgezind Seminarium en het Baptisten Seminarium. We kijken er trots, tevreden en geïnspireerd op terug.

Het *Erfgoedcentrum* kreeg stevig grond aan de voeten. In december begon de succesvolle cursus over doopsgezind erfgoed (zie verslag van het Erfgoedcentrum).

Diverse disciplines

De leerstoel *Vredestheologie en Ethiek* zette in 2025 voor het eerst een online-programma op in de vorm van 'Doing Theology from Anabaptist-Mennonite Perspective'. Deze gerenommeerde cursus is breed uitgemeten in de media en er hebben zich deelnemers uit de hele wereld ingeschreven (meer dan 100). Verschillende mennonitische wetenschappers leveren een bijdrage aan het onderwerp 'Revisiting (Mennonite) Peace Theology'.

Rondom de leerstoel *Vrijzinnige Theologie* zette prof. dr. Chris Doude van Troostwijk zijn werk aan het Vrijzinnig Lexicon *Vindingrijk Geloven* onverdroten voort. Dr. Marius van Hoogstraten publiceerde *Community and Catastrophe: An Ecclesio-Political Reading of the Schleithem Confession*. Een 'boekje' dat zeker aandacht verdient, ook bij gemeenten!

Hoogstraten schrijft: 'In mijn onderzoek ben ik bijzonder geïnteresseerd in de vraag wat het betekent om goed samen te kunnen leven in tijden van crisis en catastrofe. Wat voor existentiële houding en wat voor geloof kunnen ons roepen aanwezig te zijn bij elkaar en bij het niet-menselijke leven om ons heen. De vraag hier – tenminste, zoals ik het zie; is niet alleen wat we *zouden moeten* doen, of hoe we *hoop* kunnen behouden, of zelfs hoe we een catastrofe kunnen *afwenden*, maar hoe we goed kunnen leven, met gerechtigheid en compassie en gemeenschap, in het midden daarvan.'

Rondom de leerstoel *Doperse geschiedenis en aanverwante stromingen* was het afgelopen jaar rustig. Veel tijd en aandacht van prof. Dr. Mirjam van Veen ging (terecht) zitten in de opbouw van het (programma van) het Erfgoedcentrum (zie het verslag van het Erfgoedcentrum) en de Doopsgezinde Bijdragen. Door ziekte was het qua publicaties een mager jaar.

Dr. Christiane Karrer tenslotte herstelde verder en stak veel energie in het hervormen (en uittesten) van haar aandeel in de minor Peace Theology and Anabaptist-Mennonite traditions.

Gezamenlijk gaven de docenten nieuwe vorm en inhoud aan de minor, zodat deze meer inhoudelijke samenhang kreeg.

Proponenten

Dit jaar studeerden twee mensen af: Margarithe Veen werd in de voorjaarsvergadering van de ledenraad aangesteld als proponent-predikant, in de najaarsvergadering volgde Jelle Waringa als proponent-voorganger. Nieuwe proponenten en tegelijkertijd beiden al bekende gezichten in de geloofsgemeenschap, beiden hebben hun sporen al ruim verdiend in de gemeenten.

Vreugdevolle evenementen

We vierden de opening van het academisch jaar opnieuw samen met het Arminius Instituut van de Remonstranten, rondom het thema 'communities of hope'. Fernando Enns noemde in zijn bijdrage de

seminariumgemeenschap als één van zijn ‘communities of hope’ en verwees daarbij naar de Latijnse betekenis van *seminarium*; plaats waar iets groeit.

De *Doopsgezinde Studiedagen* blijven een bron van samen leren en vieren, een inspirerende oefening in samen gemeenschap zijn én in samen theologie ‘doen’. Zo werken we samen met Dopersduin en alle deelnemers aan de vorming van een mondige gemeenschap.

De jaarlijkse bijeenkomst van studenten in Europa (*EMSTM*) vond plaats *aan de LCC International University in Litouwen, met als thema: ‘The Challenges and Ambivalences of Polarizing – and the Role of the Peace Church’*. Er waren ongeveer 30 deelnemers uit Nederland, Frankrijk, Duitsland, Zwitserland en andere landen, waaronder ook enkele niet-mennonieten.

Bijeenkomsten over de landsgrenzen heen verbreden de horizon van onze studenten en zorgen tegelijkertijd voor een stevigere inbedding in de Europese geloofsgemeenschap. Is het nieuw? Nee. Maar het ontmoeten van andere ideeën en het kennisnemen van andermans context zorgt wel voor nieuwe ervaringen én voor het opnieuw helder verwoorden van de eigen theologie.

De *Mennonite Graduate School* vond plaats in januari in Dopersduin. Jonge onderzoekers uit Europa maakten gebruik van deze gelegenheid om (uitdagingen in) hun onderzoek te presenteren en te bespreken met docenten van het Seminarium en de andere jonge onderzoekers. Het is zonder meer hoopvol om zoveel nieuw talent bij elkaar te zien en goede band te zien opbouwen. Dat belooft wat voor de toekomst!

De *Seminariumgemeenschap* komt minstens eenmaal per maand een middag samen voor vespers, discussie en een maaltijd. Naast (internationale) studenten en docenten mogen we ook met regelmaat curatoren, collega’s van de ADS en leden van het bestuur begroeten tijdens deze bijeenkomsten.

Tot slot

Het Seminarium lijkt na een onstuimige periode in rustiger vaarwater terecht te zijn gekomen. We zijn dankbaar voor de inzet en het talent van de mensen die voor en met ons samenwerken. Het Seminarium staat niet alleen, daar zijn we ons zeer van bewust.

Het is goed ons een deel te weten van die kleine maar levenslustige doopsgezinde geloofsgemeenschap, van een uitdagende en zeer diverse academische inbedding, en van een inspirerende en bij tijd en wijle schurende internationale wereldbroederschap.

Ringen en sociëteiten

Friese Doopsgezinde Sociëteit (FDS) (Korneel Roosma)

Bestuur

Br J. Regnerus: voorzitter, Zr. M. Prins-Dijkstra: bestuurslid, Zr. I. Robijn-de Lange: bestuurslid, Zr. J. Kooistra-de Vries: bestuurslid. Administratieve ondersteuning: Zr. R. Grolleman-Ingwersen

Activiteiten FDS

Wereldbroederschapsdag

Op zondag 19 januari vierden we samen met de GDS de Wereldbroederschapszondag in *de Lawei* in Drachten. Er kwam ongeveer 250 personen op af, onder wie enkele jongeren en kinderen. Onder het genot van koffie en koek was het voor velen een plezierig weerzien. De ochtendviering begon met het aansteken van vijf kaarsen die de vijf continenten waar mennonieten wonen, verbeelden. Henk Stenvers en voorganger Ietsje de Boer spraken in vijf talen een groet uit. Na de viering loodste Stenvers ons aan de hand van beelden door de doperse geschiedenis. Na een heerlijke lunch konden men kiezen uit verschillende workshops. Met als afsluiting een korte vesper.

Website en Facebook

Het blijkt dat veel gemeenten gebruik maken van hun eigen vernieuwde website om het nieuws uit de gemeente te verspreiden. Van een aantal gemeenten komt er regelmatig het verzoek om gemeentenieuws op de FDS-website te plaatsen. Andere gemeenten doen een beroep op de FDS om het nieuws via de mail te verspreiden. Het bestuur heeft het idee dat vaker gebruik wordt gemaakt van Facebook en Instagram dan dat de website wordt bekeken.

Gemeentebezoeken

Het bestuur was begin 2025 van plan om alle gemeenten een bezoek te brengen met de vraag wat we naast pastorale belangstelling nog meer voor elkaar zouden kunnen betekenen. Via de ledenraad kwam ons ter ore dat het ADS-bestuur hetzelfde plan had opgevat. Het bestuur stelde daarom voor om bij de ADS aan te sluiten bij het gemeentebezoek. Intussen zijn er 19 gemeenten bezocht. Er is van onze zijde van elk bezoek een kort verslag gemaakt. Later komt de ADS met een officieel verslag van alle bezoeken.

Door ziekte op het ADS-bureau liggen het gemeentenbezoek al enige tijd stil en daarom heeft het FDS-bestuur besloten zelf de bezoeken in de komende tijd af te ronden.

Vermaningspad

Op donderdag 29 mei 2025 werd er weer een Vermaningspad georganiseerd in Friesland. Deze keer vond het evenement plaats op en rondom de geboortegrond van Menno Simons. De gemeenten Bolsward, De Lytse Streek en Harlingen hebben samen met enkele FDS-bestuursleden de tocht voorbereid. Start en eindpunt vonden plaats in de mooi verbouwde doopsgezinde kerk in Bolsward. Dankzij de vele vrijwilligers verliepen de ontvangst en de catering overal op rolletjes. Naast de vele historische plekken, zoals het belevingspunt van het voormalige Oldeclooster bij Hartwert, het schuilkerkje in Pingjum, de gedenknaald van Menno Simons en het contourenkerkje in Witmarsum werden in de autoroute ook Franeker en Tzum en Makkum meegenomen. Het was reuze jammer dat de *Mouterij* (de vroegere Vermaning) in Franeker niet open was. Om in Makkum te komen moest men door Zurich rijden, dit was even een linkje met Zürich (Zw.). Na de vesper was er een livestreamverbinding met de GrossMünster in Zürich waar op dat moment de viering plaatsvond. Velen bleven hiervoor even zitten. De regen was de enige spelbreker, maar daar hoorde je niemand over.

Activiteiten in breed verband (FDS- GDS- Ring Zwolle)

Toekomstbestendig Doopsgezind Noord-Nederland

In Rinsumageest wordt eens in de zes weken in het plaatselijke café kroegpraat gehouden. De eigenares van dit café stelt haar café op die avond beschikbaar voor een groep middenleeftijders uit diverse doopsgezinde gemeenten. De opkomst is elke keer weer verrassend en het blijkt dat er toch wel behoefte is bij deze leeftijdsgroep om op een ontspannen manier bij elkaar te komen en het over de zin van het leven te hebben. De leeftijd van de deelnemers varieert van 30 tot 60 jaar. Als thema heeft men dit afgelopen jaar gekozen voor "Waar haal je inspiratie uit".

Er is dit jaar drie keer een overleg geweest tussen de beide besturen van FDS en GDS (Groningen-Drenthe Sociëteit). Met de bedoeling dat we in de toekomst meer met elkaar kunnen samenwerken. De Noordelijke Buitendag, de Wereldbroederschapzondag en de Inspiratiemiddag zijn daar al een voorbeeld van. Het eerste overleg vond plaats op 8 april in Haren. Onder het genot van een heerlijk stamppotbuffet konden we elkaar wat beter leren kennen.

In juni zijn vooral de zorgen en wensen met elkaar gedeeld over op welke manier de kleiner wordende gemeenten gesteund kunnen worden door GDS en FDS. Ook zijn diverse mogelijkheden besproken wat betreft de wijze waarop jongeren kunnen worden betrokken bij het gemeentegerbeuren. Op 8 oktober hebben we een vervolg gegeven aan het onderwerp van de Inspiratiemiddag en is er afgesproken om enkele vragen rond het onderwerp 'De toekomst van de kerk vol rouw en hoop' op de beide jaarvergaderingen te bediscussiëren.

Bestuurszaken

Nieuwe bestuursleden

Helaas is het bestuur er nog niet in geslaagd om een nieuwe penningmeester te vinden. Br. Wouda blijft voorlopig het penningmeesterschap op zich nemen, maar neemt niet deel aan de bestuursvergaderingen. Zr. Jeltsje Kooistra (DG. Mid Fryslân) is bereid gevonden om zr. Korneel Roosma op te volgen. Op een later tijdstip zullen de bestuurstaken verdeeld worden.

Ledenraad

Br. Jehannes Regnerus en Zr. Marjan van der Meulen hebben in de najaarsvergadering van 8 november jl. te kennen gegeven dat zij, na twee termijnen, afscheid nemen van de ledenraad. In deze vergadering konden twee namen bekend worden gemaakt van mensen die hen willen opvolgen. Zr. Rita Grolleman (DG Leeuwarden) en zr. Betty Bannink (DG Mid Fryslân).

Voorafgaand aan het Strategisch Beraad van de ledenraad werd ook dit jaar aan alle Friese gemeenten de gelegenheid gegeven om mee te praten over de onderwerpen die in de ledenraad aan de orde komen. Erfgoedcentrum, gemeenteondersteuning, jeugd- en jongerenwerk en vrede en duurzaamheid. Bij het onderwerp Erfgoedcentrum kwam eerst de betekenis van *autonome gemeente* aan de orde. De mening van de aanwezigen was dat je autonoom mag zijn in je geloof. Maar als de gemeente te klein wordt en financieel niet meer zorg kan dragen voor het materieel erfgoed, dan is het wijs om stappen te ondernemen en het erfgoed onder te brengen in een stichting.

Jaarvergadering

Voorjaarsvergadering

De voorjaarsvergadering werd dit jaar gehouden in Hallum op 3 mei jl. Br. Willem Wouda heeft als penningmeester twee termijnen volgemaakt en trad af. De voorzitter bedankte hem voor al het werk dat hij als penningmeester voor de FDS heeft gedaan. Onder zijn leiding is in 2018 de Financiële Commissie ingesteld ter pastoraatsondersteuning voor de gemeenten.

Er is unaniem door de leden besloten om de najaarsvergadering voortaan in Drachten te houden i.p.v. in Leeuwarden. Na 330 jaar is hiermee een einde gekomen aan de traditie. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat de ruimte van de kerk te groot werd voor het aantal deelnemers dat de laatste tijd de najaarsvergadering bezoekt. Ook heeft het te maken met de parkeerproblemen in de

stad vanwege de Sinterklaasdruchte. Het is jammer om een eeuwenoude traditie te doorbreken, maar ook wijs om aan een behoefte te voldoen. Onze dank gaat uit naar het kostersechtpaar, want qua verzorging kon het niet beter.

Het inhoudelijke onderwerp van deze vergadering ging over de *Shared Convictions*. Na een korte inleiding werden de aanwezigen in groepen verdeeld en heeft men zich gebogen over de zeven *gedeelde overtuigingen*. Dit leverde veel en opbouwende gesprekstof op.

Najaarsvergadering

Ondanks de mist werd de Najaarsvergadering in Drachten heel goed bezocht. In deze vergadering werd ook afscheid genomen van zr. Korneel Roosma. Ook haar tweede termijn zat erop. De voorzitter bedankte haar voor de bewezen diensten als secretaris van het bestuur.

Naast de gebruikelijke agenda werd na de pauze zowel letterlijk als figuurlijk ruimte gemaakt voor het onderwerp *De toekomst van doopsgezinde gemeenten*. Er werd in groepen gediscussieerd over onderstaande stellingen en een vraag:

- Als de kerk verdwijnt, valt te voorzien dat er gaten vallen in de samenleving.
- Een wereld zonder religie zal beslist niet mooier zijn dan met ... - integendeel!
- Wat ga je missen, wanneer er in jouw woonplaats geen doopsgezinde gemeente meer is?

Het waren boeiende discussies en de meningen liepen ver uiteen. Men vond het heel zinvol om over dit onderwerp met elkaar van gedachten te wisselen. Er komt dan ook zeker een vervolg op. De aanwezigen waren ook zeer content met het nieuwe onderkomen voor deze vergadering.

Ring Zuidwest Nederland (Kees Koomen)

Bestuur

Zr. M. Eberwijn-Verveld, voorzitter; Br. F. Oldenburger, penningmeester; Br. C.M. Koomen, secretaris; Ds. M. Vermet, theologisch adviseur, Zr. H.E. Dekkers, webmaster.

Vertegenwoordiger ledenraad

Zr. J. Manting, Br. M. Hofman, Br. B v.d. Vijver

Aangesloten gemeenten

Aardenburg, Breda, Den Haag, Dordrecht, Eindhoven, Goes, Gouda, Leiden, Ouddorp, Rotterdam, Middelburg/Walcheren, Zoetermeer.

Bestuursvergaderingen, activiteiten en ledenvergadering

Het bestuur kwam dit jaar drie keer bijeen. 25 januari te Dordrecht, 8 oktober in Moordrecht en 14 november in Dordrecht.

Tijdens de vergadering op 8 oktober is de voorzitter, zr. Margreet Eberwijn-Verveld wegens persoonlijke omstandigheden en gezondheidsproblemen per direct afgetreden. Het dagelijks bestuur werd daarna noodgedwongen voortgezet door de secretaris en penningmeester. Gelukkig hadden zich twee kandidaten gemeld als aspirant-bestuurslid, t.w. zr. Rini Hameeteman-Dorsman, lid van de DG Ouddorp en Sjoerd Jansen, vriend bij de DG Den Haag en de DG Rotterdam. Met hen werd op 14 november een kennismakingsbijeenkomst belegd. Zij zullen op de Ringvergadering 2026 voorgedragen worden.

De secretaris bezocht het afscheid van ds. Johanne Boot te Aardenburg (29-06), de intrededienst van ds. Linda van der Plaat in Dordrecht (7-09) en de 25-jarige jubileumdienst van ds. Kim de Berg (28-09) te Gouda en de gedachtenisdienst van ds. Johanne Boot te Aardenburg, ook de (voorlopig) laatste dienst die zij voorging. (16-11) Bij al deze diensten werd namens de Ring een herinnering

aangeboden. Meestal in de vorm van de unieke en gevulde *Mennomok*. Verder werden vanuit het ringbestuur, tijdens reguliere zondagsdiensten, de DG Walcheren, Breda en Den Haag en Leiden bezocht.

Ringdag

De Ringdag werd dit jaar op 19 januari in Rotterdam gehouden. De DG Rotterdam had daarvoor hun voormalige vermaning gehuurd. De dag werd druk bezocht en was voortreffelijk verzorgd. De aanwezigen konden na de dienst en de lunch deelnemen aan diverse werkgroepen en kennis maken met het doperse leven in Rotterdam door de eeuwen heen.

Jaarvergadering

De jaarvergadering werd op 17 mei 2025 in de vermaning van de Doopsgezinde Gemeente Walcheren te Middelburg gehouden.

Voor de lunch werd een workshop/discussie geleid door zr. Iris Speckmann rond het onderwerp Duurzaamheid en Vrede. Met haar stelling: "Wij zijn als Doopsgezinde Gemeenten goed bezig met klimaat, duurzaamheid en vrede maar het zou best nog wat meer mogen," waren nagenoeg alle aanwezigen het eens. Het begrip 'Klimaatbestuiver' werd ingevoerd.

Iris toonde vier vormen van vrede: Vrede met de schepping; Vrede tussen volkeren; Vrede op de markt (rechtvaardige economie); Vrede in de gemeenschap.

Op de vergadering waren negen van de aangesloten gemeenten vertegenwoordigd. De DG gemeenten Goes, Gouda en Zoetermeer ontbraken helaas. De bestuursleden br. Freek Oldenburger en br. Kees Koomen werden in hun functie herkozen.

Predikantenconvent

Het pastoresconvent kwam in 2025 twee keer in Dordrecht bij elkaar onder leiding van ds. Tom Rijken. Op maandag 10 maart was het thema: 'Hoe geef je vorm aan je werkzaamheden in onze kleiner wordende gemeenten?' Het leidde tot een gesprek waarin veel creatieve ideeën gedeeld werden. Op maandag 10 november 2025 maakten we kennis met Linda van der Plaat die in september jl. in de Doopsgezinde Gemeente Dordrecht is begonnen. Ook hebben we kennisgemaakt met Jacob Kikkert die in Limburg is komen wonen en lid is van de Doopsgezinde Gemeente Eindhoven. Marijn en Tom hielden een korte inleiding over de bijeenkomst op 29 mei jl. in Zürich/ Zwitserland. In de middag hebben wij met elkaar uitgewisseld wat ons in onze gemeenten bezighoudt.

Ledenraad

Het bestuur en leden worden door de vertegenwoordigers op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen van de ledenraad. Zowel schriftelijk als tijdens de bestuursvergaderingen, in de nieuwsbrief en tijdens de ledenvergadering.

Communicatie

Via de website werden, tweemaandelijks, nieuwsbrieven gepubliceerd. Helaas blijft nieuwsaanbod vanuit de aangesloten gemeenten beperkt. Het bestuur zond een kaart met Kerst en nieuwjaarswensen naar de aangesloten gemeenten.

Netwerk Regio Oost (Julius Cohen)

Het Doopsgezind Netwerk Regio Oost, bestaande uit de doopsgezinde gemeenten in Twente, Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Arnhem, Winterswijk, Wageningen en Nijmegen, heeft in 2025 opnieuw een actief jaar gekend. Het Netwerk heeft als hoofddoelen het afvaardigen van twee leden

voor de ADS-ledenraad en het onderhouden van onderling contact tussen de aangesloten gemeenten. Door middel van regelmatige bijeenkomsten, die samenvallen met de vergaderingen van de ADS-ledenraad, wisselen de gemeenten informatie uit over gedeelde uitdagingen en mogelijke oplossingen. In 2025 zijn twee bijeenkomsten georganiseerd: de Wintervergadering in Wageningen en de Zomervergadering in Apeldoorn.

De bijeenkomsten kenmerkten zich door een levendige uitwisseling van ideeën en ervaringen, maar ook door uitdagingen die voortkomen uit de grote geografische afstanden tussen de gemeenten en de toenemende vergrijzing. Deze factoren beperken de mobiliteit en daardoor de mogelijkheden voor fysieke ontmoetingen. Desondanks bleven de drie kernfuncties van het Netwerk – het afvaardigen van leden voor de ADS-ledenraad, het uitwisselen van informatie over de gang van zaken binnen de gemeenten, en het ontmoeten van elkaar in het kader van inhoudelijke thema's – centraal staan.

Wintervergadering 2025 – Wageningen, Arboretumkerk

Tijdens de Wintervergadering in de Arboretumkerk in Wageningen stond een inleiding van Aly Meyer over andere vormen van vieren centraal. Deze bijeenkomst maakte duidelijk dat er binnen het Netwerk behoefte is aan het bundelen van acties om het doopsgezinde gedachtegoed te behouden. Met name de opvolging in de doopsgezinde gemeenten baart zorgen. Er werd gesproken over de mogelijke rol van het Erfgoedcentrum bij het behoud en de doorontwikkeling van het doopsgezinde erfgoed. De vraag hoe het Netwerk kan bijdragen aan het versterken van de identiteit en het doorgeven van waarden aan nieuwe generaties, bleef een belangrijk gesprekspunt.

Zomervergadering 2025 – Apeldoorn, Doopsgezinde Kerk

De Zomervergadering vond plaats in de doopsgezinde kerk in Apeldoorn en werd gekenmerkt door een aantal thema's. Allereerst stond het afscheid van het kerkgebouw van de Doopsgezinde Gemeente Apeldoorn centraal. Dit afscheid markeerde een ingrijpende verandering voor de lokale gemeente en leidde tot reflectie over de toekomst van kerkelijke gebouwen en hun functie binnen de gemeenschappen.

Daarnaast werd tijdens de vergadering gesproken over de verhouding tussen de ledenraad (LR) en het bestuur, en de rol van het Netwerk als klankbordgroep. Er bleek behoefte aan verdere ontwikkeling van deze rol, met name op het gebied van communicatie. Het is onduidelijk of rondzendingen vanuit de ADS lokaal voldoende worden opgemerkt en verwerkt. Dit roept vragen op over hoe de informatiestroom tussen het landelijke niveau en de individuele gemeenten kan worden verbeterd.

Tot slot werd er gediscussieerd over de ondersteuning en uitwisseling van regelingen voor vertrouwenspersonen en klachtenregelingen met betrekking tot predikanten en pastoraal werkers. Door de afnemende omvang van de gemeenten is het vertrouwelijke karakter van dergelijke regelingen een punt van zorg. In een kleine kring zijn situaties snel tot individuen te herleiden, wat de effectiviteit en het vertrouwen in dergelijke regelingen kan aantasten.

Toekomstperspectief

Het Doopsgezind Netwerk Regio Oost blijft in 2026 werken aan het versterken van de onderlinge samenwerking en het behoud van het doopsgezinde gedachtegoed. De uitdagingen op het gebied van vergrijzing, mobiliteit en communicatie vragen om creatieve oplossingen, zoals het gebruik van digitale middelen voor ontmoeting en informatie-uitwisseling.

Het Netwerk kijkt uit naar een nieuw jaar waarin de samenwerking en het onderling vertrouwen verder worden versterkt, en waarin de doopsgezinde identiteit en waarden centraal blijven staan.

Ring Midden Nederland (Hajo Hajonides)

Bestuur

voorzitter: H.W. Hajonides; secretaris: B. vd Wissel; penningmeester: A. vd Berg

Aangesloten gemeenten

Almere, Amersfoort, Baarn-Soest, Bussum-Naarden, Hilversum-Huizen, Utrecht en Zeist.

In 2025 bouwden we voornamelijk voort op de missie van de Ring om solidariteit te kweken tussen de deelnemende gemeenten om elkaar te helpen in deze tijd, waarin ons voortbestaan onder druk staat. We zien dat het moeilijker wordt om bestuursleden en andere actieve gemeenteleden te vinden en te mobiliseren. Aan de andere kant is er ook veel verdriet en pijn dat we zien dat onze gemeenten, onze waarden en onze tradities het moeilijk hebben. Juist door met onze Ringgemeenten samen te werken hopen we deze pijn enigszins te verlichten. De predikanten van het pastoresconvent dragen op een zeer positieve en actieve wijze bij aan dit proces van solidariteit. Daar zijn we heel erg blij mee.

De Ringvergaderingen met het bestuur en vertegenwoordigers van de Ringgemeenten vonden plaats op 7 mei 2025 en 29 oktober 2025.

Op 18 mei vierden we de Ringdag in de doopsgezinde kerk in Utrecht. Ook deze dag stond in het teken van 500 jaar Doperdom met het thema 'Lef om lief te hebben'. Dit was een druk bezochte bijeenkomst, waar ook een Mennonitisch koor uit Amerika een bijdrage leverde. Op wereldniveau vond een internationale herdenking plaats op 29 mei (Hemelvaartsdag) in Zürich, waar meer dan 4000 doopsgezinden uit de hele wereld aan deelnamen. Ook hier waren onze Ringgemeenten goed vertegenwoordigd.

Tijdens de evaluatie van de Ringdag hebben we besloten om drie gelegenheden als een gezamenlijke Ringviering te gaan uitvoeren: Wereldbroederschapsdag in januari 2026, de Ringdag in mei en de start van het nieuwe jaar in september.

De RMN werd dit jaar in de ledenraad vertegenwoordigd door: Atte Bootsma (DG Utrecht) en Hajo Hajonides (DG Bussum-Naarden).

Groningen-Drenthe Sociëteit (Pieterdine Schilthuis)

In 2021 besloten de gemeenten in het GDS-gebied een project in te gaan waarbij uiteindelijk de gemeenten over zouden gaan naar één regiogemeente voor het gehele GDS-gebied, onder het motto: verbinden, voortzetten en vernieuwen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat het project van onderaf aangezet en gedragen moet worden. Geen centraal gelegen 'supergemeente' maar een overkoepelende organisatie die lokale vieringen en activiteiten ondersteunt en waar nodig initieert. Het project is een boeiend proces van met elkaar bespreken waaraan behoefte is en wat nog kan. Proberen, evalueren en bijsturen dus, daarbij altijd de actuele situaties in de autonome gemeenten meewegen. Zo kiest DG Groningen vooral voor vernieuwen en jeugdwerk; DG Haren en DG Roden voor intensiever samenwerken; proberen DG Sappemeer en DG Zeerijp-Zijldijk op huidige voet voort te gaan en onderzoeken DG Westerkwartier en DG Noordoost Nederland welke vormen mogelijk

blijven om samen te komen als de gemeente in feite opgeheven is. DG Emmen en DG Middelstum staan helaas nog even in de pauzestand qua activiteiten, maar de leden zijn in beeld. DG Assen heeft zich enkele jaren geleden al onder de pastorale vleugels van DG Haren geplaatst.

In de afgelopen jaren heeft de GDS ter ondersteuning van dit project verschillende medewerkers in dienst genomen om te verbinden, lokale activiteiten voort te zetten of te vernieuwen. Sinds de start is het gelukt om te verbinden en voort te zetten. Het vernieuwen is nog niet voldoende vormgegeven.

Ons gezamenlijk project is dus nog niet zo ver gevorderd als beoogd. Daarin heeft ook de wisseling van werkers een rol gespeeld, waardoor de continuïteit en voortgang anders verliepen.

Uitwerking in 2025

In het vroege voorjaar van 2025 koos onze regiowerker voor een predikantsfunctie in een eigen gemeente buiten het GDS-gebied. Besloten werd om niet meteen te zoeken naar een één-op-één vervanging maar eerst te evalueren welke kwaliteiten we voor de komende periode vooral nodig hebben. Besloten werd om niet te gaan voor een theologisch medewerker maar voor een pastoraal medewerker. Want juist in de kleine, veelal vacante gemeenten staat pastoraal onder druk.

Vacante gemeenten

Per 1 september kon een pastoraal medewerker worden aangesteld, die ook direct aan de slag kon als begeleider van verschillende gespreksgroepen in de gemeenten Westerkwartier, Middelstum Sappemeer en Zeerijp-Zijldijk. Ook individueel pastoraat werd aangepakt. Daarnaast was deze pastoraal medewerker actief in de regionale Broederschapsviering in Roden en de kerstviering in Stadskanaal.

Het jaar 2025 overziende kan met grote tevredenheid geconstateerd worden dat het project regionale samenwerking weer goed op koers ligt.

Vertegenwoordigers van de kerkenraden van de GDS-gemeenten kwamen in 2025 vier keer bijeen in de GDS-ledenvergadering. Het GDS-bestuur vergaderde in 2025 10 keer, waarvan een aantal keren digitaal.

In 2025 begon ook een verkennende samenwerking met de FDS over jeugd- en jongerenwerk.

GDS-activiteiten

Jaarlijks komen leden van GDS-gemeenten samen voor de viering van World Fellowship Day, de Broederschapsdag en de 'buitendag'. Omdat het dat jaar 500 jaar geleden was dat de eerste volwassenen zich in Zürich lieten herdopen hebben we de WFD samen met de FDS in de schouwburg van Drachten georganiseerd. De Broederschapsdag vond in Roden plaats en de buitendag werd dit jaar in Sappemeer gevierd. Alle bijeenkomsten werden goed bezocht en zeer gewaardeerd.

In 2025 werd het GDS-regioblad breed geaccepteerd als informatiebron voor de gehele regio. Het blad kwam 5 keer uit. Ook heeft de GDS een eigen website. Traditioneel was in 2025 ook weer de uitgave van de 40-dagenkalender, samengesteld uit bijdragen van leden en predikanten uit de GDS-gemeenten. Samen met doopsgezinden uit Breda werd een Adventskalender uitgegeven.

Stichtingen, commissies en organisaties

Algemene Kampcommissie van doopsgezinde kampen (AKC) (Amarins Heida)

Bestuur

In 2025 heeft het bestuur veel wisselingen gezien. We zijn met 7 leden begonnen en eindigen nu met 8. In juni hebben wij het verdrietige en plotselinge bericht gekregen dat Susan Appelman is komen te overlijden. Ik, Amarins Heida, heb haar functie als secretaris per direct overgenomen. Fien Mankor is ons in juni komen versterken als algemeen bestuurslid. In november heeft Annemein van Seijst zich aangesloten als algemeen bestuurslid. Dat maakt dat het dagelijks bestuur nu gevormd wordt door Wietse Schooltink (voorzitter), Amarins Heida (secretaris) en Selke Meijer (penningmeester). Gerke van Hiele beheerde in 2025 als onafhankelijk persoon het Vrijplaatsenfonds. Het beheer van het Vrijplaatsenfonds wordt in 2026 overgenomen door Jan-Willem Stenvers. De administratie werd gedaan door Margriet van der Meer. De IT-zaken werden gedaan door Wieger IJntema en Jelke-Bart Dijkstra. De promotie werd gedaan door Elisa Mons, Marijne Stenvers, Fien Mankor, Selke Meijer, Renske Meijer en Yda de Jong.

Kampen

Het kamp-aanbod in 2025 bestond uit elf kampen verdeeld over vier weken. De kampen zijn geëvalueerd met de hoofdleid(st)ers (HL's) en verbeterpunten zijn waar nodig aangepakt.

Deelnemers en leiding

In totaal waren er 218 deelnemers op de kampen mee. In totaal waren er 271 plekken voor deelnemers. Dit geeft een bezettingsgraad van 80,4 %. Elk kamp had een eigen leidingteam, in totaal waren er 85 leiders.

Opleidingsweekenden & HL-vergadering

In 2025 hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Startweekend: 14 t/m 16 februari 2025 in groepsaccommodatie Katteveld te Utrecht.
- Bijzeildagen: 9 t/m 11 mei 2025 in groepsaccommodatie de Stipe te Balk.
- HL-vergaderingen
 - o Op 14 februari 2025 te Utrecht
 - o Op 19 oktober 2025 in de doopsgezinde kerk te Zwolle

Reünies

In 2025 bestond de AKC 105 jaar, wat betekent dat we een grote reünie hadden met alle kampen. De reünie vond plaats bij stichting Paasheuvelgroep te Vierhouten.

Landelijke Federatie Doopsgezinden Broederkringen (Sieb Kiestra)

Momenteel zijn er 12 broederkringen aangesloten bij de L.F.D.B. Op zaterdag 12 april was de jaarlijkse 'Landelijke Broederkringendag' in Drachten. Hier waren deze dag 8 broederkringen vertegenwoordigd. Ruim 30 broeders waren naar Drachten gekomen.

Op woensdag 22 oktober was in Heerenveen het jaarlijkse Broederkringenoverleg. Daar werd de volgende 'Landelijke Broederkringendag' vastgesteld op zaterdag 18 april te Holwert.

Br. Jelle Waringa legde zijn tijdelijke functie van secretaris neer i.v.m. met zijn nieuwe aanstelling als predikant van de gemeenten Giethoorn en Steenwijk. De bestuursfuncties worden nu door twee broeders waargenomen: voorzitter/secretaris: Sieb Kiestra; penningmeester: Albert Dijkstra.

Commissie tot de Archieven (Ruth Winsemius)

De Commissie tot de Archieven vergaderde in 2025 nog twee maal, op 18 maart in Amsterdam (Allard Pierson Museum en ADS) en op 25 november, de laatste commissievergadering, in Utrecht. Tijdens deze vergadering heeft de commissie zichzelf opgeheven. De ADS is hiervan inmiddels op de hoogte gesteld, de gemeenten ontvangen een brief via intranet.

De ondersteunende taak van de commissie gaat over naar het Doopsgezind Erfgoedcentrum. De Commissie tot de Archieven wordt een werkgroep, verbonden aan het Doopsgezind Erfgoedcentrum. Van de oude commissie heeft alleen Mechteld Gravendeel zich als lid van deze werkgroep aangemeld.

Omdat zowel het Amsterdamse Stadsarchief als de Collectie Overijssel geen nieuwe kerkarchieven meer aanneemt, valt te overwegen alle landelijke resp. regionale archieven elders bij elkaar te bewaren. Gedacht wordt aan het Utrechts Archief.

De volgende leden van de commissie zijn afgetreden: Angelique Hajenius, Bert Dop, Ruth Winsemius, Loek Nijholt, Ciska Posthumus en Derk Jan Prins.

Internationaal Menno Simons Centrum (IMSC) (Hajo Hajonides)

Bestuur

E.R.(Eep) Visser, voorzitter; H.W.(Hajo) Hajonides, secretaris; S.B. (Siem) Hornyak, penningmeester.

Doelstelling

Het ondersteunen van een internationaal publiek bij het leren en bestuderen van het gedachtengoed van de Nederlandse hervormer Menno Simons om het culturele erfgoed binnen de (Europese) Mennonieten gemeenschappen te bewaren en te versterken.

Projecten

- Op 29 mei 2025, tijdens de internationale bijeenkomst in Zürich, hebben we de hele videoserie van Transmission officieel aan de internationale doopsgezinde gemeenschap aangeboden. De videoserie is ontwikkeld om een aanzet te geven voor discussiegroepen over onderwerpen die mennonieten/doopsgezinden nauw aan het hart liggen. Deze onderwerpen zijn zo actueel dat de discussies in alle geloofsgemeenschappen gevoerd kunnen worden. De vijf video's, die elk tussen de 10 en 15 minuten duren, kunnen in verschillende talen, waaronder een ondertitelde Nederlandse versie, worden bekeken en er zijn studiegidsen beschikbaar (gratis), waarin achtergronden van het onderwerp en de landen worden gegeven en waarin tevens vragen geformuleerd zijn, als hulpmiddel voor de gespreksgroepen. De video's en de studiegidsen zijn te vinden op <https://mwc-cmm.org/en/resources/transmission/>
- Op 7 december zijn de quilts, die jarenlang door de wereld gereisd hebben om tentoongesteld te worden, weer overgedragen aan Sanne van Balen, kleindochter van An en Herman Keuning. Dit gebeurde tijdens een informele bijeenkomst in de doopsgezinde kerk van Drachten, waarbij veel herinneringen en foto's werden gedeeld.

Stichting Doopsgezinde Monumenten (Stichting Menno Simons) (Aeltsje de Groot-Zantema)

Bestuur

Het bestuur van de Stichting Menno Simons werd dit jaar uitgebreid met de komst van Jelle Krol uit Leeuwarden. Een welkome aanwinst, met een achtergrond als medewerker van Tresoar, museum, archief en bibliotheek van Fryslân. Het bestuur bestaat uit de volgende personen: Rob Workel: voorzitter, Aeltsje de Groot: secretaris, Bauke Tjeerd Kikstra: penningmeester, Menno de Vries: lid, Fokje Geertsma: lid, Jelle Krol: lid.

Activiteiten

Het jaar 2025 zou een spannend jaar worden voor de stichting. Al jaren werd er gewerkt aan de plannen voor nieuwbouw bij de doopsgezinde kerk in Witmarsum. Het moet een plek worden, waar belangstellenden uit de hele wereld een gastvrije ontvangst kunnen krijgen. De sanitaire voorzieningen in Witmarsum, en ook in de Schuilkerk in Pingjum voldoen bij lange na niet aan de huidige eisen. Ook is er geen goede voorziening om gasten koffie of thee aan te bieden. Met de realisatie van de nieuwbouw zal daar verandering in komen. Ook kan de nieuwbouw gebruikt worden voor het inrichten van een tentoonstelling en de film over het leven van Menno Simons en de ontwikkeling van het doperdom kan aan grotere groepen worden vertoond. Om dit te realiseren moest er een financiële basis komen, en in 2025 lag deze basis er. Dus kon de bouw worden uitbesteed. Op 22 september werd er begonnen met heien, en binnen enkele weken verrees er een gebouw achter de bestaande kerk in Witmarsum. Natuurlijk vergt de afwerking de nodige tijd, maar in het voorjaar van 2026 zal de opening een feit zijn!

Hiervoor is er verschillende keren vergaderd. Het bestuur van de SMS kwam vier keer bij elkaar. Daarnaast waren er ook nog vier bijeenkomsten met bestuursleden van de SMS en DLS (gemeente De Lytse Streek). De nieuwbouw zou zonder de grote inzet van De Lytse Streek nooit zijn gerealiseerd.

Op 22 juli kwamen Hanna Melse (Doopsgezind erfgoed) en Daniëlle Töre (Het Grootste Museum/Catherijneconvent) langs om met ons in gesprek te gaan over de toekomstige museale invulling van de Schuilkerk en de inrichting van een tentoonstelling in de nieuwbouw van Witmarsum. Hanna kwam in het najaar nogmaals langs om alle aanwezige erfgoed te inventariseren.

Op 22 juli vond er een bijzondere overdracht plaats. Uit de nalatenschap van zijn moeder, mevrouw dr. Else Atie Franken-Duparc, ontvingen wij van Christiaan Franken twee ramen. De ramen zijn gemaakt door de Friese kunstenaar Jentsje Popma, en stellen een duif met tak voor, en een druiventros. De ramen komen uit de boerderij 'Heliatros' in Rottevalle, een plek met ruimte voor stilte en bezinning, gesticht door mevrouw Franken.

In het najaar werd er met medewerkers van Tresoar uit Leeuwarden gekeken naar invulling van een kleine tentoonstelling in de Schuilkerk, en een grotere tentoonstelling in de nieuwbouw, it Menno Simons Hûs.

Zoals ieder jaar was de Schuilkerk in Pingjum tijdens 'Tsjerkepaad' weer geopend. Iedere zaterdagmiddag van juli en augustus waren er vrijwilligers aanwezig om de belangstellenden te ontvangen, en ook in september nog twee keer, tijdens de Open Monumentendag op 13 september zelfs de hele dag.

In het voorjaar konden de vrijwilligers meermalen grotere groepen ontvangen in Pingjum en Witmarsum. De grote bijeenkomst in Zürich om 500 jaar Doperdom te vieren was voor velen ook een

aanleiding om op zoek te gaan naar de roots van de Mennonieten. Daardoor liep het bezoekersaantal in 2025 op tot ruim boven de 1000 bezoekers. En ze kwamen weer uit talloze verschillende landen.

Stichting Bornse Vermaning (Bouke Wouda)

Als laatste onderdeel van de activiteiten rond de viering van het 200-jarig bestaan van de huidige vermaning in 2024 kwam in 2025 de verandering van de oude, besloten tuin tot Vermaningshof gereed, en is daarin de Leignes Bakhovenbank onthuld.

In de nu toegankelijk en aantrekkelijk gemaakte tuin is bij de gerestaureerde put van Bentheimer zandsteen weer een putboom met emmer geplaatst en kwam een terrasje met zitbank en drie informatiepanelen: over de doperse geschiedenis in het algemeen, over vermaningen, pastorieën en doopsgezinden in Borne, en over de huidige doopsgezinden en ds. H.C. (Lenie) Leignes Bakhoven. Zij bood in haar grote pastorie in het centrum onderdak aan joodse onderduikers, het verzet, mensen die dakloos werden en - in het mooiste vertrek - aan een ingekwartierde Duitse officier met zijn oppasser.

Op latere vragen naar deze gevaarlijke handelwijze was haar reactie slechts: 'Het kwam op mijn weg'. Die woorden hebben we in de rugleuning van de zitbank laten graveren. Zij gaan, ook in de visie van burgemeester en gemeenteraad, een plaats krijgen in de aandacht voor het verleden en de lessen die scholieren en nieuwkomers kunnen en moeten leren over een rechtvaardige samenleving. Die uitdaging willen we proberen aan te gaan in Cultureel Oud Borne, waarin we samenwerken met Museum Bussemakerhuis, Cultureel Centrum De Bornse Synagoge en de Vrienden van de Oude Kerk.

We willen met de open tuin en de informatiepanelen de doopsgezinde aanwezigheid in Borne beter en op andere wijze zichtbaar maken en bij het cultureel en maatschappelijk leven van het dorp betrekken. Oud Borne wordt steeds meer door bezoekers ontdekt. Vaak openen gidsen tijdens rondleidingen ook de vermaning en vertellen over die wat geheimzinnige en onbekende geloofsrichting, die met haar soberheid mede de grondslag legde voor de economische bloei van het dorp in de 18^e eeuw.

Na toespraken in de vermaning is op een prachtige 25 mei en met een hapje en een sapje de opening/onthulling gezamenlijk verricht door burgemeester Jan Pierik van Borne en Jaap Hulshof uit Wassenaar, die op levendige wijze herinneringen aan de kerkdiensten tijdens de oorlog en de catechisatie in de pastorie ophaalde – waar bepaalde deuren gesloten moesten blijven. In de regionale pers en op RTV Oost kwamen mooie verslagen van deze feestelijke middag. Zelfs het Reformatorisch Dagblad besteedde er enige aandacht aan.

Van de cd die de stichting vorig jaar uitbracht van het Haupt-orgel in de vermaning zijn er in 2025 via de diaconie van DG Twente 116 als onderdeel van de pinkstergroet verspreid in dopers Nederland.

De stichting heeft naast de vermaning en de Vermaningshof ook de zorg over een woning die in 1967 als pastorie gebouwd is, toen de grote pastorie in het centrum (van ds. Leignes Bakhoven) plaats moest maken voor een typisch jaren '60 winkelcentrum. Maar door samenwerking met DG Almelo is de woning nooit als pastorie gebruikt, maar altijd verhuurd. Naast de monumentensubsidie voor de vermaning is de huuropbrengst de voornaamste bron van inkomsten voor de stichting. Die ging dit jaar voor een groot deel naar de kosten voor een nieuwe keuken. Ons vermogen kon in 2025 op peil

blijven dankzij het niet zo slechte beleggingsjaar van het Menno Fund. Dat zal volgend jaar nog maar de vraag zijn, met een algehele buitenschilderbeurt van de kerk.

De huidige huurder van de 'pastorie', de bejaarde amateurhistoricus Gé Nijkamp, kijkt uit op de Vermaningshof en heeft al menig aandachtig bezoeker ook het interieur van de vermaning laten zien. En bijna dagelijks zorgt hij dat de infopanelen, de bank en het pad ernaartoe schoon zijn. Wij zijn uiteraard dankbaar voor zo'n goede samenwerking.

In 2025 bestond het stichtingsbestuur uit:

Henny de Hartog, Henk van den Hazel, Sjoerd van der Meulen en Bouke Wouda

Stichting Oude Groninger Vermaningen (Atsje van der Meer-Kooiker)

De doopsgezinde kerk en pastorie in Sappemeer en de kerk in Noordhorn vallen onder de Stichting Oude Groninger Vermaningen. De stichting heeft als doel erfgoed te bewaren en te gaan herbestemmen en te exploiteren.

Het bestuur bestaat uit 5 personen, we hebben sinds kort een jurist aan het bestuur toegevoegd. Helaas is onze penningmeester in februari 2025 na een kort ziekbed overleden. De penningmeester van de GDS heeft zijn taken tijdelijk waargenomen en het financieel jaarverslag van 2024 gemaakt. Het financieel jaarverslag van 2025 is nog niet gereed. Sinds 11 maart heeft de stichting Hassing Advies & Projectmanagement de opdracht gegeven voor het schrijven van een projectvoorstel en het ontwikkelen van een verdienmodel, plan van aanpak en dekkingsplan voor beide locaties. Momenteel zitten we in fase 0 van het stappenplan: een klein kernteam samenstellen (financiën, erfgoed, communicatie) waarin van beide locaties personen zitting nemen, o.a. twee personen van de beheergroep en twee á drie uit Sappemeer en de projectleider. Besluit: werken vanuit twee locaties, een integrale begroting. We vergaderen om de week en hopen dat we op beide locaties het erfgoed kunnen bewaren en een nieuwe betekenis kunnen geven aan de gemeenschap.

De in oktober 2024 tot Airbnb De Wijnrank omgetoverde consistoriezaal wordt door veel pelgrims (internationaal) geboekt, ze waarderen de unieke rustgevende plek met uitzicht op de wijngaard met 5 sterren. De pastorie wordt verhuurd, de bewoners functioneren als koster, maken de kerk schoon, de bovenzaal en de Airbnb. Beide locaties worden verhuurd voor vieringen en evenementen, kunstenaars, culturele verenigingen.

Commissie Doopsgezinden-Jodendom (Ruth Winsemius)

De website van de Commissie Doopsgezinden-Jodendom (CDJ) werd in 2025 opnieuw beheerd door commissielid Yko van der Goot, geassisteerd door Ruth Winsemius. Ook dit jaar stimuleerden nieuwe artikelen en boekbesprekingen het nadenken over joodse en christelijke traditie. Aankondigingen hiervan staan in de nieuwsbrief die regelmatig verschijnt op de website *doopsgezinden.nl*

In 2025 vergaderde de CDJ vier keer via Zoom en een keer in de DG Heerenveen met Iris Speckmann, ADS-functionaris vrede en duurzaamheid, speciaal over onze visie op de staat Israël.

Naast de bevordering van het 'leren' (*Weg van de Tora*) richt de CDJ zich namelijk ook op 'bewustwording'. Die is tweeledig: het gaat om het belang van Tenach en rabbijnse traditie voor het begrijpen van de eigen christelijke traditie en om het attenderen op gevaren van anti-joodse

opvattingen en gevoelens binnen en buiten de kerk, of die opvattingen en gevoelens nu gericht zijn tegen individuele Joden, tegen de Joden als volk of tegen de staat Israël. Discussie hierover met Iris Speckmann heeft geresulteerd in de Leerbrief *Juist nu*, geschreven door Dodo van Uden, over centrale waarden van Tora en traditie: kunnen en mogen wij ons nog wel met Tora en joodse traditie bezighouden, terwijl Israël in Gaza zo'n verschrikkelijke oorlog voert? De Leerbrief is gepubliceerd op de websites van CDJ en ADS.

De uitgave van bundel 9 van de serie *Weg van de Tora* wordt verwacht in 2026. Eind november 2025 organiseerde de CDJ opnieuw een studie-etmaal in Fredeshiem over een deelonderwerp uit deze nieuw uit te brengen bundel, waar opnieuw een grote groep belangstellenden op afkwam.

Commissielid Johannes van der Meer vertegenwoordigt de doopsgezinden binnen het OJEC.

Indonesië Commissie (Alle Hoekema, Gerlof Born, Henk Stenvers)

In 2025 ondersteunden we wederom de vijf studenten, met een jaarlijkse bijdrage van vijfhonderd euro per persoon, voor hun studie aan de theologische hogeschool in Pati. Zij hebben hun vierjarige studie in 2025 afgerond. Zij zullen nu gaan werken in de diverse doopsgezinde gemeenten. We besloten ook een bijdrage te geven ten bate van het tegenbezoek dat jongeren uit Indonesië in 2026 aan ons land zullen brengen. We voerden overleg met de stichting Doopsgezinde Geloofsopbouw en Solidariteit, die ook contact heeft met de doopsgezinde broederschappen in Indonesië. Ook hebben we bijgedragen aan de kosten van het bezoek van één van de leden van de GITJ-Synode in het kader van hun deelname aan het GAHEN-netwerk van Mennonite World Conference. Tijdens het jubileum van de Mennonite World Conference in Duitsland hebben we de banden met de beide broederschappen weer aangehaald. Wij danken iedereen die in het afgelopen jaar heeft bijgedragen aan het mogelijk maken van het werk van onze commissie, zowel in Nederland als in Indonesië.

Doopsgezind WereldWerk (Gerrit Jan Romeijn)

Inleiding

Het afgelopen jaar was voor Doopsgezind WereldWerk vooral een jaar van stabilisatie en consolidering. In 2024 werd een begin gemaakt met de voortgaande evaluatie van projecten. In het afgelopen jaar is dit verder in praktijk gebracht. Het was misschien even wennen, maar het merendeel van de projecten is nu overzichtelijk beschreven in projectformulieren. Verder worden de projecten na afloop geëvalueerd. Tjalling Siersma trad toe tot het bestuur van WereldWerk.

Projectformulieren

Deze manier van werken maakt het mogelijk om regelmatig een beroep te doen op (doopsgezinde) fondsen. Hierbij blijken de projectformulieren, zoals verwacht, een welkom hulpmiddel.

In het vorige verslag stond een alinea over het belang van deze externe financiering met als voorbeeld de financiering van de projecten van de Mara-werkgroep, die actief is in het noordwesten van Tanzania. In dit voorbeeld stond de zinsnede "*De werkgroep slaagt erin om voor iedere Euro vanuit Doopsgezind Wereldwerk, ongeveer twee Euro bij externe fondsen te werven!*"

Die bewering klopte niet: in het afgelopen jaar slaagde de werkgroep erin om voor iedere euro vanuit WereldWerk, zelfs drie (!) euro bij externe fondsen te werven.

De kernwoorden 'verbinding' en 'wederkerigheid' beginnen langzamerhand vorm te krijgen in

projecten. Projecten worden niet zozeer opgezet voor een bepaalde doelgroep, maar veeleer samen met een doelgroep. Verbinding en wederkerigheid betekenen hier vooral samen optrekken en de bereidheid om van elkaar te leren.

Afronding activiteiten Internationale Vredesgemeente

De afkorting IVG staat voor Internationale Vredes-Gemeente, een omschrijving in het besef dat vredeswerk niet te isoleren valt binnen individuele hulpprojecten en zeker niet in één richting als van 'noord naar zuid'. Dit betekent inzet van zgn. drempelgeld: geen eenzijdige financiering, maar ondersteuning van opkomende projectvisies. Dat gebeurde steeds door bezoek en middelen vanuit gemeenten, fondsen en lopende budgetten van Doopsgezind WereldWerk.

Projecten in vogelvlucht

- Het werk in Oekraïne was in 2025 nog steeds hard nodig, want de oorlog woedt onverminderd voort. Samen met andere doopsgezinde hulpwerkorganisaties in Europa werden regelmatig hulpgoederen via Duitsland naar Oekraïne gebracht. Het is de bedoeling om in mei 2026 tijdens de CMERK een grote trailer te vullen met hulpgoederen en comforters (lappendekens). De voorbereidingen voor dit transport met de Europese partners zijn in het afgelopen jaar begonnen, waarin Doopsgezind WereldWerk een belangrijk aandeel heeft.
- De Mara-werkgroep werkt in het noordwesten van Tanzania. De werkgroep is niet alleen actief in de medische zorg, maar ook in onderwijsprojecten. Goede training en vorming zijn namelijk nog steeds het beste middel om de armoedecyclus te doorbreken. Hetzelfde geldt voor het adoptieprogramma waarin kleine kinderen financieel in staat worden gesteld om naar school te gaan. Dit werk is alleen maar mogelijk door de steun van een groot aantal trouwe sponsors, al neemt dit aantal door natuurlijk verloop langzamerhand af.
- Het Scholarship Fund steunt om dezelfde reden jongeren bij het volgen van een beroepsopleiding.
- De werkgroep Midden-Oosten is vooral actief betrokken bij projecten waarin geweldloosheid een belangrijke rol speelt, t.w. Tent of Nations en Musicians without Borders. Beide projecten op de Westbank worden al jarenlang financieel ondersteund. Dat is ook hard nodig, want de projecten staan door de ontwikkelingen op de Westbank onder grote druk ten gevolge van de oprukkende nederzettingen van Joodse kolonisten. Tent of Nations kon met een extra bijdrage van Doopsgezind WereldWerk een groot aantal bomen planten. Zie voor meer informatie het jaarverslag, dat in mei 2026 zal verschijnen.
- Doopsgezind WereldWerk ontvangt verder regelmatig bedragen voor het werk van MCC in het Midden-Oosten. Deze bijdragen zijn het afgelopen jaar gebruikt om de MCC-projecten in Gaza te ondersteunen.
- De samenwerking met de Quakers is het afgelopen jaar voortgezet. Deze samenwerking kreeg vooral vorm in het organiseren van een werkdag in november 2025 met thema's rond vrede en gerechtigheid.
- Vorig jaar is al gemeld dat nieuwe aandacht is ontstaan voor gewetensbezwaren tegen militaire dienst. Reden hiervan is dat sinds kort jongens en meisjes bij het bereiken van de leeftijd van 17 jaar een brief ontvangen van de overheid waarin wordt gemeld dat zij staan geregistreerd als dienstplichtig. Het onderwerp heeft in 2025 de nodige aandacht gekregen, maar dat heeft tot nu toe niet geleid tot concrete resultaten. Wel is een oriëntatiereis gemaakt naar Litouwen. Deze reis had 2 doelen: kennismaken van de positie van gewetensbezwaarden uit Rusland en Wit-Rusland die naar Litouwen zijn gevlucht. Daarnaast

werd een bezoek gebracht aan LCC International University. Deze universiteit herbergt een Vredescentrum waar Doug en Naomi Enns jongeren op allerlei creatieve manieren aan het denken zetten over de vraagstukken rond vrede en oorlog. De contacten worden momenteel vooral onderhouden door Iris Speckmann.

- Natuurlijk moeten hier de activiteiten van de werkgroep Comforters worden genoemd. Deze werkgroep zag kans om ook in 2025 weer meer mensen te betrekken bij deze vorm van praktisch hulpwerk. De lappendekens of troostdekens worden op steeds meer plekken in Nederland gemaakt en vinden vervolgens snel hun weg naar mensen in nood in Oekraïne.
- Het WereldWerk-festival is aardig op weg om een traditie van DGWW te worden in doopsgezind Nederland. Dit festival vindt in de regel plaats in Dopersduin op een zaterdag in januari.

Stichting Doopsgezinde Geloofsopbouw & Solidariteit (DGS) (Hermine Dekkers)

Bestuur en beleid

Het bestuur van de Stichting voor Doopsgezinde Geloofsopbouw en Solidariteit werd in 2025 gevormd door Marijn Vermet (voorzitter), Hermine Dekkers (secretaris), Willem Hartman (penningmeester), Mattie Keessen, Iris Speckmann en Jelle Waringa. Paul Thimm, die zich vele jaren heeft ingezet voor de Doopsgezinde Zending, is per 25 april 2025 uitgeschreven als bestuurslid DGS. We zijn hem dankbaar voor al het werk dat hij verzet heeft, in het bijzonder in het kader van de contacten met Indonesië.

Samenwerking met DG WereldWerk

Op zaterdag 5 april 2024 kwam het DGS-bestuur in Almere samen voor een beleidsdag. In de ochtend overlegden we met de ADS Indonesië Commissie en in de middag met DG WereldWerk. De samenwerking loopt goed. Op 31 januari 2026 komen we bijeen voor vervolgstappen.

Communicatie

DGS heeft een website <https://stichtingdgs.nl/> en verstuurde in 2025 vier nieuwsbrieven. Doopsgezind.NU en Mondig plaatsten berichten en artikelen die de DGS aanbood over projecten. Bij Mondig op Zondag hadden we een stand waar we onder andere *Mondig Bondig* en de themamappen 'Spelen met vuur' verkochten.

Collectes

De collectebrieven zijn via e-mail door de ADS verstuurd. Voor de mensen die geen e-mail hebben is in Mondig de relevante informatie vermeld. Er zijn drie collectes gehouden:

- De collecte in januari voor Doopsgezinde Basiseducatie leverde op: 4.700,-.
- De Pinkstercollecte voor het tegenbezoek dat Indonesische jongeren in 2026 aan Nederland brengen, leverde op: 4.150,-.
- De najaarscollecte voor Latijns-Amerika leverde op: € 2.405,-.

Aandachtsgebieden

Indonesië

Binnen het bestuur is Mattie Keessen de contactpersoon. De voorbereidingen voor het tegenbezoek van de Indonesische jongeren aan Nederland in 2026 zijn in volle gang. De deelnemers aan de reis naar Indonesië in 2024 nemen samen met een aantal gemeenten in Nederland en het DGS-bestuur de organisatie voor hun rekening. Daarnaast subsidiëren we de opleiding van vijf theologiestudenten in Indonesië, in samenwerking met de Indonesië Commissie van de ADS.

Tanzania/Afrika

Binnen het bestuur zijn Marijn Vermet en Jelle Waringa de contactpersonen. Dit najaar brachten vier Tanzaniaanse vrouwen een bezoek aan Nederland. 'Empowerment' was het thema, waar zij om gevraagd hadden. Naast bezoeken aan Nederlandse gemeenten waren er workshops verzorgd door ds. Christien Duhoux-Rueb. Deze vrouwen gaan het geleerde weer doorgeven aan andere doopsgezinde Tanzaniaanse vrouwen. Daarnaast subsidieert DGS de opleiding van vijf vrouwen tot deacon in de Mennonite Church in Tanzania. DGS steunt de jaarlijkse bijeenkomst van de All Africa Theological Education by Extension Association, een organisatie die zich inzet voor diversiteit in Afrika.

Latijns-Amerika

Binnen het bestuur is Iris Speckmann de contactpersoon. Tijdens de bijeenkomst in Mennorode begin juni, waarbij ook het seminarie was betrokken, werden goede contacten gelegd tussen DGS en het seminarie in Semilla, maar ook tussen mennonieten in verschillende Latijns-Amerikaanse landen. Wordt vervolgd tijdens de CAMCA (regionale bijeenkomst mennonieten in Midden-Amerika) in 2026.

Themamap

Aan de themamap (Spelen met vuur) hebben meegewerkt: Christien Duhoux-Rueb, Ineke Reinhold, Kim de Berg en Leuny de Kam. De papieren map is te koop via de DGS waar de digitale versie ook gratis kan worden aangevraagd. Dit jaar was het ook mogelijk om een van de auteurs als spreker uit te nodigen. Aan elke gemeente en elke predikant is een presentemplaar aangeboden.

Doopsgezinde basiseducatie

Tijdens de Doopgezinde Studiedagen in maart 2025 werd het boekje *Mondig Bondig* ten doop gehouden. Het boekje is goed ontvangen. In middels wordt op verschillende plaatsen met het boekje gewerkt, zowel online als in gespreksgroepen.

Er is door ziekte van een van de medewerkers wat vertraging gekomen in het opleveren van podcasts en filmpjes.

Contacten met het seminarie

De contacten met het seminarie lopen plezierig.

We steunen een internationale student die deelneemt aan het masterprogramma: 'Peace, Trauma & Religion'.

Het Marcus-project

Ds. Alle Hoekema heeft de autobiografie van zendeling br. Marcus bewerkt tot een boek. Dit zal vermoedelijk in 2026 uitkomen.

Retraites

Er zijn in 2025 geen retraites georganiseerd. Er zijn plannen om in 2026 weer retraites aan te bieden.

Community Peacemakers Teams (CPT) (Annelies Klinefelter)

"De stichting heeft ten doel: het bevorderen van een geweldloze samenleving door transformatie van geweld in Nederland en in conflictgebieden en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords."

Inhoudelijk

De stichting heeft zich ingezet voor het werk van het Aegean Migrant Solidarity (AMS)-team op Lesbos. Dit door sponsering van 20.000 euro, het verspreiden van de nieuwsitems en waar nodig Nederlandse advocaten interesseren voor het werk van AMS in de gevangenissen met gearresteerde migranten en het onderhouden van contact met familie van de gevangenen. Om dit werk beter te kunnen doen heeft het team gespecialiseerde trainingen gevolgd.

Tevens is er getracht de bouw van het detentiecentrum in het noorden van Lesbos in samenwerking met advocaten collectief stil te leggen. Niet alleen vanwege humanitaire reden, maar ook om milieuredenen. Een ander deel van het werk zijn lezingen, rapporteren en de Human Rights Watch-activiteiten in Griekenland.

Op de jaarvergadering van de Europese CPT-groepen in juli te Frankfurt is door CPTNL wederom voor 2026 en 2027 20.000 euro toegezegd.

De samenwerking met de *Deutsche Mennonitische Friedens Komitee* verloopt zeer voorspoedig. Alle geldstromen lopen nu via Duistland, wat veel kosten bespaart.

Helaas is de informatiereis door gebrek aan deelnemers niet doorgegaan.

In Nederland is dit jaar een nieuwsbrief verstuurd, de website is bijgehouden, er is een ADS-collecte geweest. Er zijn contacten opgebouwd met de Nieuwe Vredesbeweging, de groep van Jan de Beer en er was onze steun aan landelijke advertenties m.b.t. ideeën van het kabinet over illegaliteit.

Er zijn in een aantal gemeenten diensten en lezingen verzorgd.

Bestuursaangelegenheden

Helaas hebben we moeten concluderen dat het op peil brengen van het bestuur en het aantrekken van een coördinator niet mogelijk is gebleken.

In juni hebben we uitvoerig gesproken over deze situatie en zijn de volgende voorstellen gedaan:

- CPTNL zal opgaan in Doopsgezind WereldWerk als werkgroep
- De financiën zullen ondergebracht worden bij Doopsgezind WereldWerk
- Dit houdt in dat de stichting als zodanig ontbonden zal worden
- Het werk zal voortgang vinden in de nieuw op te richten werkgroep onder verantwoordelijkheid van Doopsgezind WereldWerk.
- De financiële afspraken blijven in tact en vallen onder de verantwoordelijkheid van de werkgroep in samenspraak met Doopsgezind WereldWerk.

In september heeft Doopsgezind WereldWerk ingestemd met deze voorstellen.

Het najaar is gebruikt om deze voorstellen te formaliseren. Begin 2026 zullen de laatste zaken geregeld worden en zal CPTNL verder gaan als werkgroep van Doopsgezind WereldWerk waar ze 16 jaar geleden ook begonnen is.

Vertegenwoordiging en samenwerkingsverbanden

Stichting Kerkelijk Vertegenwoordigers Catharijneconvent (KVC) (Henk Stenvers)

De Stichting KVC is opgericht toen de database van de Stichting voor Kerkelijk Kunstbezit bij de opheffing hiervan ondergebracht werd bij het Catharijneconvent. De stichting KVC draagt de formele verantwoordelijkheid voor de database en de toegang daartoe voor onderzoekers.

Zoals gebruikelijk vergaderde het bestuur in 2025 tweemaal. Het Catharijneconvent zal in de komende jaren ingrijpend worden verbouwd. De database en het beheer daarvan zal daar niet onder lijden. Het bestuur besloot het programma 'Vraag en aanbod', voor het aanbieden en verkrijgen van kerkelijke inventaris wegens het geringe gebruik en de heel hoge kosten voor update per 2026 te beëindigen.

Mennonite World Conference (MWC) (Wieteke van der Molen)

Ook in 2025 mocht ik de Algemene Doopsgezinde Sociëteit vertegenwoordiger in het General Council van Mennonite World Conference. Vanuit de Europese caucus ben ik daarnaast één van de twee Europeanen in het Executive Committee. Ik werd vergezeld door Niels van den End, die als jongerenvertegenwoordiger deelnam aan de YAB-meeting (Young AnaBaptist).

Dat Committee kwam eind mei samen in Schwäbisch-Gmünd, ter voorbereiding van de daaropvolgende General Council. Daarnaast vierden we het 100-jarige bestaan van MWC. Vanuit Schwäbisch Gmünd trokken we in bussen naar Zürich voor de 'commemoration' van 500 jaar anabaptisme. Een stad die bruiste van mennonieten van over de hele wereld en indrukwekkende viering, waarin de nadruk werd gelegd op verzoening met de kerken die ooit deelhadden aan de vervolging van anabaptisten. Een groep Nederlandse jongeren nam daarna deel aan de Global Youth Summit.

Eind november trok de *Meserete Kristos* in Ethiopië, gedwongen door interne omstandigheden, de uitnodiging voor de Assembly 2028 in. Dat betekent dat MWC op zoek moet naar een nieuw gastvrij gastland dat in het ergste geval de Assembly zal worden uitgesteld.